

Remissammanställning för

Förpackningar för flytande livsmedel

2018-06-15

Innehåll

Förpackningar för flytande livsmedel	i
1 Sammanfattning	1
2 Om remissen	2
3 Om processen efter remiss	2
4 Sammanställning av inkomna svar	4
5 Kommentarer till kriterierna i detalj	6
5.1 Generella kommentarer	7
5.2 Produktgruppsavgränsning	9
5.2.1 Vad kan Svanemärkas?	9
5.2.2 Vad krävs för att bli svanenmärkt?	18
5.3 Kommentarer till de individuella kraven	19
5.3.1 Översikt av kraven	19
5.3.2 Krav på primärförpackning	19
5.3.3 Krav på ingående material	44
Massa, papper och kartong	44
Polymerer	47
5.3.4 Krav på kemiska produkter och ämnen vid konvertering	50
5.3.5 Kvalitets- och myndighetskrav	51
5.3.6 Bilagorna	52
6 Kommentarer till bakgrunden, i detalj	56
7 Diskussion och slutsatser	57

1 Sammanfattning

Nordisk Miljömärkning har utarbetat kriterieförslag för förpackningar för flytande livsmedel, version 1.0. Remissförslaget som var på remiss under hösten 2017 hade krav på hög andel biobaserat material (90 %) vilket i praktiken utesluter allt annat material än kartong och plast. Det inkom 35 svar i remissen varav flera remissinstanser lyfte fram att vid sidan om biobaserade material behöver kriterierna omfatta också andra material (som aluminium, glas, fossil PET), främja pantsystem och tillåta återvunnet material i förpackningar.

Efter remiss har den största förändring i kriterierna varit att omfatta också andra material än biobaserade:

- Andra material kan ingå om det innehåller en hög andel av återvunnet material.
- Andel återvunnet material är 80 viktprocent för glas och för aluminium.
- Plastförpackningar kan bestå av 80 viktprocent biobaserat material eller återvunnet material eller en kombination av dessa.

Gränsen för andel biobaserat material i papper/kartong är fortfarande 90 viktprocent som i remissförslaget. Förpackningarna kan därmed bestå av olika material - glas, aluminium, plast eller kartong - som är godkänt för livsmedelskontakt. PVC och returpapper får dock inte ingå. En Svanenmärkt förpackning ska därmed

- består av minst 90 % förnybara material eller minimum 80 % återvunna material för att spara på jordens resurser och minska utsläppen av växthusgaser.
- lever upp till höga krav på kemikalier, vilket gagnar såväl hälsoaspekter som möjlighet till återvinning.
- kan återvinnas, vilket främjar cirkulär ekonomi

Kriterierna syftar till att stimulera utvecklingen av hållbart producerade förnybara material och användning av återvunnet material i förpackningar. En miljövinst kan förväntas i förhållande till att icke-förnybara material kan återanvändas eller återvinnas eller att förnybara material ersätter produkter av fossilt ursprung. Det sparar på icke förnybara resurser och minskar utsläppen av växthusgaser. Kriterierna fokuserar därför på hållbart producerade råvaror, kemikalier och förpackningar som kan återvinnas i befintliga recirkuleringsystem. Det ställs även krav på förpackningens design för att underlätta återvinningsbarhet och på att säkerställa att miljövinster inte uppnås på bekostnad av emballagets primära funktion, som är att skydda och bevara livsmedlet.

Kriterierna är första generation av kriterier för Svanenmärkta förpackningar. De viktigaste resultaten av remissen presenteras nedan. Efter remissperiodens slut har Nordisk Miljömärkning haft ytterligare dialog med experter på företag och organisationer i syfte att kunna inkludera andra material än biobaserat i kriterierna. Nordisk Miljömärkning vill rikta ett stort tack till samtliga som har bidragit med synpunkter och kommentarer.

2 Om remissen

Nordisk Miljömärkningens förslag till kriterier för Svanenmärkta förpackningar för flytande livsmedel, generation 1.0 var på remiss under perioden 17 oktober till och med 15 december 2017. Kriterierna syftade till att stimulera utvecklingen av biobaserade material. En Svanenmärkt förpackning ska bestå av minst 90 viktprocent av biobaserade material.

I remissbrevet lyftes det fram att förpackningar för flytande livsmedel är inte en traditionell Svanenmärkt produkt eftersom det i detta fall endast är själva förpackningen som är Svanenmärkt och inte produkten som finns inne i förpackningen. För att minimera risken för förvirring av vad som är Svanenmärkt, förpackningen eller innehållet, ska ett Svanenmärke med undertext om att märkningen gäller förpackningen användas.

I remissbrevet önskade Nordisk Miljömärkning framför allt få återkoppling på:

- Reglerna för användning och utformning av Svanenmärket för förpackningar
- Andelen (90 %) av förnybart material i förpackningen,
- Förbudet mot metall och återvunnen plast eller papper.
- Krav till förpackningens design
- Krav på kemikalier

De viktigaste ändringarna efter remiss beskrivs kort i sammanfattningen och kapitel 3 Om processen efter remiss och i kapitel 4 i denna remissammanställning.

Nordisk Miljömärkning vill tacka för det engagemang som varit kring förslaget till nya kriterier och specifikt rikta ett varmt tack för alla som lämnat remissvar.

3 Om processen efter remiss

Kriterieförslaget som skickades till remiss hade krav på hög andel biobaserat material (90 %) vilket i praktiken uteslöt allt annat material än kartong och plast. Förslaget fick kritik för att diskriminera andra material, pantsystem och återvunnet material i förpackningen. Med tanke på cirkulär ekonomi bör Nordisk Miljömärkning t.ex. främja återvunnet material i förpackningar, inte enbart att förpackningarna i sig är återvinningsbara.

Eftersom flera remissinstanser var kritiska mot remissförslaget har Nordisk Miljömärkning efter remissperiodens slut haft ytterligare dialog med experter på företag och organisationer i syfte att kunna inkludera andra material än biobaserat i kriterierna. Dessutom utarbetade Nordisk Miljömärkning ett nytt förslag för krav på materialsammansättning som därefter avstämde med en del av kritiska remissinstanser för att få synpunkter hur jobba vidare med kriterieförslaget. Remissinstanserna kontaktades i mars-april tid i de nordiska länderna.

I detta ”mini-remiss” föreslogs det följande förändringar i kravet:

- Andra material kan ingå om det innehåller en hög andel av återvunnet material.
- PVC och returpapper får inte ingå.
- Andel återvunnet material: glas 90 %, aluminium 80 %, plast 80 % - plast kan bestå av biobaserat material eller återvunnet material eller en kombination av biobaserat och återvunnet material.

Motivering till det nya förslaget var att det finns dryckesförpackningar med olika andel av återvunnet material på marknaderna och det finns potential att öka den andelen för att främja cirkulär ekonomi. Gränsvärdena för andel återvunnet material i olika förpackningar är ställt för att vara ambitiösa, men uppnåliga.

Som utgångspunkt var svaren som Nordisk Miljömärkning fick från remissinstanserna positiva, totalt sex av dem sju som lämnade svar anser det positivt att jobba vidare med det nya förslaget. Flera av svaranden lämnade även synpunkter och förbättringsförslag för kriterierna. På basis av dessa kommentarer har Nordisk Miljömärkning nu jobbat vidare med kriterieförslaget. Efter remiss har den största förändringen i kriterierna varit att omfatta också andra material än biobaserade:

- Andra material kan ingå om det innehåller en hög andel av återvunnet material.
- Andel återvunnet material är 80 viktprocent för glas och för aluminium.
- Plastförpackningar kan bestå av 80 viktprocent biobaserat material eller återvunnet material eller en kombination av dessa.

Gränsen för andel biobaserat material i papper/kartong är fortfarande 90 viktprocent som i remissförslaget. Förpackningarna kan därmed bestå av olika material - glas, aluminium, plast eller kartong - som är godkänt för livsmedelskontakt. PVC och returpapper får dock inte ingå. En Svanenmärkt förpackning ska därmed

- bestå av en hög andel förnybara material eller återvunna material för att spara på jordens resurser
- lever upp till höga krav på ingående kemikalier, vilket gagnar såväl hälsoaspekter som möjlighet till återanvändning
- kan återvinnas, vilket främjar cirkulär ekonomi

Kravet på materialsammansättning är ett av de viktigaste i kriterierna och styr mot biobaserade råvaror och återvunna material eller en kombination av biobaserat och återvunnet material i förpackningar. Det finns potential att göra miljönytta genom att recirkulerade material såsom återvunnen plast eller återvunnet aluminium används som material i förpackningen. Ur ett CO₂-perspektiv finns det en miljövinst i att arbeta för förpackningsprodukter som tillverkas av återvunnet material och som dessutom kan ingå i befintliga recirkuleringsystem.

Det finns dryckesförpackningar med olika andel återvunnet material på den nordiska marknaden och det finns potential att öka den andelen för att främja cirkulär ekonomi. Gränsvärdena för andel återvunnet material i olika förpackningar är ambitiösa men ändå uppnåliga. Procentandelen är inte satt till 100 % för att tillåta lite flexibilitet eftersom det kan behövas tillsättas andra material och även jungfruligt material i processen för att hålla önskad kvalitet på förpackningarna. Mer att läsa finns i bakgrundsdocumentet i krav O2.

Återvunnen massa/papper/kartong får inte ingå i en Svanenmärkt förpackning. För återvunnet papper och kartong finns det inga liknande regler som t.ex. för godkännande av plast i europeisk lagstiftning. Nordisk Miljömärkning har därför beslutat att återvunnet papper inte ska tas med i första generation av kriterierna. Möjlighet att använda återvunnet papper ska ses över till nästa generation av kriterierna.

Förbudet mot bruk av aluminium och andra metaller i andra förpackningar än aluminiumburkar finns dock i kravet. Gängade metallförslutningar eller folie som konsumenten kan dra av helt vid öppning av förpackningen eller när förpackningen är tömd och som därmed kan sorteras in i metallåtervinningssystemen är undantagna kravet. Ett exempel på en metall som inte får förekomma i förpackningen är aluminium som agerar barriär i en multiskiktförpackning. Här har aluminiumen en funktion som barriär med tanke på produktens hållbarhet i förpackningen. Men det finns flera miljöproblem knutna till produktionen av aluminium, t.ex. hög energiförbrukning och utsläpp under tillverkningen. Ur miljösynpunkt vore det relevantt att aluminium går att återvinna, men aluminium som ingår som barriär i multiskiktförpackningar återvinns inte idag, så det går inte att ställa krav på återvinning. Nordisk Miljömärkning anser att miljöpåverkan knutna till aluminiumtillverkningen är så pass stora att aluminium uteslutas i denna första generation av kriterierna. Nordisk Miljömärkning vill påpeka att detta krav kan ändras om det går att separera och materialåtervinna aluminium även i multiskiktförpackningar i framtiden. Se även närmare kravet O2 i bakgrundsdokumentet.

Detta kapitel 3 sammanställer främst Nordisk Miljömärkningens svar till remisskommentarer som finns under ”Vad kan Svanenmärkas” och krav O2 i följande kapitel 5 nedan. Det har även tagits fram flera mindre förändringar och justeringar i kraven som presenteras närmare i kapitel 5 och därefter i tabell 6 i kapitel 7.

Nordisk Miljömärkning vill tacka för det engagemang som visats för förslaget till nya kriterier och vi vill specifikt rikta ett varmt tack till alla som lämnat remissvar.

4 Sammanställning av inkomna svar

Det har totalt inkommit 36 svar i remissen varav 1 stöder förslaget, 8 ger bara kommentarer, 18 förkastar förslaget med motivering och 9 avstår från yttrande. I tabellerna nedan presenteras sammanställning av svaren och remissvar för varje land.

Tabell 1: Sammanställning av svaren. Kolumnerna visar: A. Bara kommentarer, B. stöder förslaget, C. Stöder förslaget med kommentarer, D. Avstår från yttrande och E. Förkastar förslaget med motivering.

Land	A. Endast kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förkastar förslaget med motivering	Totalt
Danmark	4			2	8	14
Sverige	1			4	2	7
Finland	2			2	5	9
Norge	1	1		1	3	6
Island						
Totalt	8	1		9	18	36

Tabell 2: Danska remissvar

Remissinstans	A. Endast kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförkastar förslaget med motivering
Amager Ressourcecenter - ARC	x				
Circle Development					x
Dansk Affaldsforening					x
Dansk Erhverv					x
Dansk Industri					x
Eurofins	x				
FSC Danmark	x				
Forbrugerombudsmanden				x	
Miljø- og Fødevareministeriet, Fødevarestyrelsen					x
Miljø- og Fødevareministeriet, Miljøstyrelsen					x
Plastindustrin					x
Teknologisk Institut					x
Suztain A/S	x				
Uddannelses- og Forskningsministeriet				x	
Σ Danska svar: 14	4			2	8

Tabell 3: Svenska remissvar

Remissinstans	A. Endast kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförkastar förslaget med motivering
Arbetsmiljöverket				x	
Boverket Myndigheten för samhällsplanering, byggande och boende				x	
FEVE - European Container Glass Federation					x
Orkla foods Sverige					x
SKL Sveriges Kommuner och Landsting				x	
Tetra Pak	x				
Upphandlingsmyndigheten				x	
Σ Svenska svar: 7	1			4	2

Tabell 4: Finska remissvar

Remissinstans	A. Endast kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförkastar förslaget med motivering
Borealis Polymers Oy	x				
Dow Chemical Iberica				x	
Finnish Packaging Association - Suomen Pakkausyhdistys ry					x
Finnish Plastics Industries Federation					x
Kuntaliitto -Kommunförbundet				x	
Ruokatieto yhdistys ry - Föreningen Matinformation rf					x
Stora Enso Oyj					x
UPM Raflatac	x				
Valio Oy					x
Σ Finska svar: 9	2			2	5

Tabell 5: Norska remissvar

Remissinstans	A. Endast kommentarer	B. Stöder förslaget	C. Stöder förslaget med kommentarer	D. Avstår från yttrande	E. Förförkastar förslaget med motivering
Emballasjeforening, Grønt Punkt Norge					x
NHO Mat og Drikke				x	
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund		x			
Sirkel Glass AS					x
Stora Enso					x
Vinmonopolet	x				
Σ Norska svar: 6	1	1		1	3

5 Kommentarer till kriterierna i detalj

I detta kapitel redovisas remissinstansernas yttranden och de följs av Nordisk Miljömärknings kommentarer och en redogörelse för hur de föreslagna kraven påverkas. Kapitlet följer samma utformning som förslaget till kriterier version 1.0 som skickades ut på remiss. En del av remissinstanserna har kommenterat flera områden i remissförslaget och kommentarerna är då indelade efter tema. Nordisk Miljömärkning har skrivit ett gemensamt svar om det finns flera instanser som har kommenterat på samma tema.

Vänligen notera att kapitel 3 Om process efter remissen sammanställer främst Nordisk Miljömärknings svar till remisskommentarer som finns under avsnitt 5.2.1. ”Vad kan Svanenmärkas” och krav O2 nedan. Nordisk Miljömärknings svar på speciell Svanenmärkt på förpackningar finns att närmare läsa i bilaga 1. Det har även tagits fram flera mindre förändringar och justeringar i kraven som sammanställs närmare i ifrågasvarande krav. Se även tabell 6 i kapitel 7.

5.1 Generella kommentarer

I detta avsnitt redovisas de synpunkter som inkommit som är av generell karaktär eller som inte går att hänföra till ett specifikt krav i kriterieförslaget. Svaren från några instanser är indelade i allmänna kommentarer och under specifika krav. Det hänvisar då till de vissa kraven.

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
NNN støtter forslaget.

Nordisk Miljömärknings kommentar
Nordisk Miljömärkning tackar för stödet.

Finnish packaging Association

The Finnish Packaging Association is grateful for the possibility of commenting on the Swan label criteria for packaging for food liquids. In our view, we would like to comment on the following positions, that we wish to be taken into consideration, as the preparation of the draft proposal continues in Finland and in the Nordic countries.

1. The environmental impact of the packaging and the packaged product must always be assessed together

Packages are usually purchased with a packaged product and, as a rule, so that the product's characteristics are crucial. The environmental impact assessment and labeling of the packaging without the product can lead to a situation where a more environmentally friendly packaging will result in the increased demand for less environmentally friendly products and the result will be worse for the environment.

Some consumers are likely to find it misleading that the Swan label applies only to the packaging and not to the whole product. Under the label, however, will be a remark that the label only applies to the packaging, but when the products are exported to many countries, the text will probably remain so small that some consumers will not be able to read it.

2. The main function of the packaging is to protect the packaged product from the environment (or to protect the environment from the packaged product)

No packaging is required without the packaged product. The ability of the packaging to handle its main task should be taken into account in the criteria. If the ability to protect the product is ignored, the outcome may be packaging where the packaged products become spoiled or their shelf life is shortened so that food loss is increased. As food losses increase due to poorly functioning packaging, the environmental impact of food and the packaging production has been in vain.

The Nordic Ecolabelling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. Nordic Ecolabelling's mission is to contribute to sustainable consumption. Our objective is therefore to recognise products with low environmental impacts and high functionality. Often, packaging is considered to be unnecessary and adverse for the environment, while also generating large amounts of refuse at home for consumers. Since packaging for food plays an important role in reducing environmental impacts during a food product's life cycle, it

is relevant for Nordic Ecolabelling to also have criteria for the packaging. Nordic Ecolabelling therefore wishes to promote the important positive significance of packaging in preserving food quality.

As You raise in your comments, packaging is often considered to be part of the packaged product and therefore, environmental impact of packaging is assessed together with the product. From environmental point of view, it would be relevant to develop function-based criteria for packaging whereby the product and its packaging are considered together, but this is unfortunately highly complex. There is no potential or steerability to cover every area in one criteria.

The Nordic Swan Ecolabel not only covers environmental issues but also quality requirements, since the environment and quality often go hand in hand. This means that a Nordic Swan Ecolabel licence can also be seen as a mark of quality. In the first generation of the criteria, some functionality aspects are considered in the requirement for packaging design (O5). However, the premise in the criteria is that the legislation has to be followed and therefore, the packaging has to fulfill the requirements set for the manufacturing of packaging in Annex II of DIRECTIVE 94/62/EC on the Packaging and Packaging Waste. Packaging that does not fulfil any of its basic functions (to preserve and protect the product, etc.) will probably lead to a lot of waste of the packaged food, which is not desirable from an environmental viewpoint.

You also raised that some consumers are likely to find it misleading that the Swan label applies only to the packaging and not to the whole product. Several consumer researches have been conducted by Nordic Ecolabelling to find out to what extent consumers consider Nordic Swan Ecolabel as a relevant guide to environmentally friendly packaging. The consumer surveys showed that the label that clearly indicates that it is the packaging which is ecolabelled and not the content will prevent misunderstandings. To make this clear to the consumers, a special label for Nordic Ecolabelled packaging for liquid foods must be used. Different language versions have been developed in order to cover all countries where Nordic Ecolabelled products are sold.

Stora Enso

Oppose from the proposal because of following

General comments (whole criteria):

- In these criteria the term Nordic Swan Ecolabel is used but the term Nordic Ecolabel is used in Disposables-criteria. Terminology shall be uniform in both criteria.
- New criteria proposal structure is incoherent. Many obligatory requirement points contain demands for the same material e.g. paper/board/pulp and it is difficult to know which are extra demands in top of basic module demands.

Our suggestion for the new structure:

Put first the requirements for the intermediate materials and after that the requirements for the converting processes and finished packaging for liquid foods. Also requirements for the different base materials (wood, plastic, paper/board) shall be clearly separated under intermediate requirements.

Nordic Ecolabelling's comment

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. We totally agree that the terminology used shall be uniform in the Nordic Ecolabelling criteria. Since the publishing of Nordic Ecolabelling Criteria for Disposables for food v.4, The Nordic

Ecolabelling has revised the name “Nordic Ecolabel” to “Nordic Swan Ecolabel” in English and therefore, the term is used in the new criteria and will be gradually updated in all the existing criteria.

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion to another structure. However, we believe that the chapters in the criteria already are divided into finishing of end-products and requirements concerning the intermediate materials, for instance the chapter 3.1 concerns only pulp, paper and board. However, some of the requirements in the criteria concern all materials and/or the packaging and therefore it is little challenging to place them without having to repeat the requirement multiple times in the document. In principle, we wish to avoid repetition of the same requirements and therefore, some requirements such as colourants for printing and dyeing (O18) are re-grouped under the chapter 4 for chemical products. We have tried to make the references to these joint requirements clearer in the document after the consultation period. For the liquid packaging board, the IT-application tool My Swan Account shall be used and there the requirements relevant to pulp and paper are only shown to the applicant. Hopefully, this will make the application process easier. The Nordic Ecolabelling is currently having development process in digitalisation that hopefully in the future will give the applicants easier access to product relevant criteria.

5.2 Produktgruppsavgränsning

5.2.1 Vad kan Svanemärkas?

Vänligen notera att kapitel 3 Om process efter remissen ovan sammanställer även de största förändringar och Nordisk Miljömärknings svar i avsnitt 5.2.1. ”Vad kan Svanemärkas” och krav O2 nedan.

Miljøstyrelsen (DK)

Miljøstyrelsen takker for muligheden for at afgive høringssvar til Svanens kriterier til emballage til flydende fødevarer.

Der er imidlertid en del uafklarede spørgsmål, hvorfor styrelsen på dette tidspunkt ikke kan støtte forslaget.

Det er fx uklart, hvorvidt emballage omfattet af nationale returpantssystemer er omfattet af kriterierne. Ligeledes er det uklart, hvorfor glas og aluminium som materiale er udelukket. Særligt indenfor retursystemer er der stor succes med anvendelsen af glas og aluminium. Argumentationen i baggrundsdokumentet om, at der for disse to materialer ikke er mulighed for yderligere miljøforbedringer savner dokumentation, ligesom det bør være muligt at anvende disse materialer, såfremt de i et livscyklusperspektiv viser bedre miljøegenskaber.

For emballage af glas og aluminium udenfor et returpantssystem kunne det endda tænkes, at et miljømærke kunne forbedre genanvendelsesraten med Svanemærket, og som ogede indsamlingen til genanvendelse. Idet der vil være anvendelsesområder, hvor fx glas stadig er et foretrukket valg, også miljømæssigt; kan der opstå den situation, at Svanen skubber i retning af andet materialevalg. Den situation bør i

hvert fald afklares, også hvis Svanemærket bevæger sig ind på emballageområdet for andre fødevarer.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Emballasjeforening, Grønt Punkt Norge

Innledningsvis står f(l)lgende;

«Studien visade att det finns relevans att Svanenmärka vätskeförpackningar av olika material, men potentialen och styrbarheten anses generellt sett vara ganska låg, speciellt för glas, fossila polymerer och aluminium.»

Hvilken begrunnelse legges til grunn for å ekskludere glass-, aluminium- og fossil plastemballasje inkl. PET? Hvor gode/hvilke data har Svanemærket for å gj(l)re dette?

For oss fremstår ekskluderingen av ovennevnte materialer meget l(l)st fundert sett i et livsl(l)psperspektiv. Hvis hensikten kun er Svanemerke drikkekartong og bioplast burde det fremgå av oppdragsbeskrivelsen.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Dansk Affaldsforening

Dansk Affaldsforening takker for at have modtaget forslag til kriterier for svanemærkning af emballage til flydende fødevarer i høring. Herunder især, at der er afsat tid til en lang høringsperiode. Dansk Affaldsforening har primært interesse i at emballager kan genbruges og genanvendes, og at de kan indeholde sekundære materialer, således at materialecirklen kan lukkes. Få at opnå dette, er det nødvendigt med efterspørgsel efter sekundære materiale – også i en kvalitet, der kan bruges til fødevareemballager.

Omfattede emballager

Det foreslåede Svanemærke vil blive brugt på emballager baseret på bioplast og væskestabil karton. Genbrugelig emballage, som glasflasker eller fuldt genanvendelige emballager som aluminiumsdåser og engangsflasker vil ikke kunne få tildelt et Svanemærke. Det samme gør sig gældende for plastflasker baseret på fossile råvarer.

I de nordiske lande har vi et velfungerende pantsystem, som Dansk Affaldsforening ønsker at understøtte. Derfor er det vigtigt, at det kommende Svanemærke ikke kommer til at forvirre borgerne/kunderne, således at de hellere vil købe en Svanemærket emballage fremfor en, der indgår i pantsystemet. Dette ser vi som en stor udfordring og efterlyser, hvordan miljømærkningssekretariatene forholder sig til denne problemstilling.

Dansk Affaldsforening foreslår, at kriterierne for at Svanemærke glas, metal og flasker af fossil plastik udarbejdes i tæt samarbejde med de nordiske pantsystemer, så forbrugerne hurtigst muligt også på dette område får nemt ved at træffe det mest miljøvenlige valg. Især vedr. plastikflasker mener vi, det vil være muligt at miljømærke disse især i forhold til genanvendelighed.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Orkla Foods Sverige

Motsätter förslaget på grund av följande kommentar: Vi är positiva till att driva miljöförbättringar inom förpackningar med ett bredare angreppssätt men motsätter oss förslaget i dess nuvarande form. synpunkter: - Begränsningen till flytande livsmedel kan bli svår att förstå för konsumenter. Varför kan inte en påse av bioplast för fryst mat eller en müsli-kartong vara miljömärkt när en flaska i bioplast och en dryckeskartong kan vara det? - Begränsningen till enbart förnybara material dvs biobaserad plast och vätskekartong är för snäv. Även andra material ska kunna miljömärkas om de har en låg miljöpåverkan i ett livscykelperspektiv. - Det finns redan märkningar för kartong från förnybara källor (FSC) och märkningar som anger andelen biobaserad plast (Vincotte, I'm Green). Därför finns inte behov för ytterligare en märkning med den begränsade omfattning som föreslås. –

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Dansk Industri

Dansk Industri (DI), Emballageindustrien, DI Fødevarer, Danmarks Farve- og Limindustri, Plastindustrien, Aluminium Danmark og Bryggeriforeningen har følgende bemærkninger til forslaget om svanemærkning af emballage til flydende fødevarer:

Vi er yderst skeptiske over for forslaget. Vi mener ikke, at det er hensigtsmæssigt, at svanemærke udvalgte materialetyper sådan som der lægges op til i forslaget. Dette kan medvirke til, at kunder og forbrugere vælger en emballage eller et produkt frem for et andet uden, at der er miljømæssigt belæg herfor. Svanemærket emballage af karton vil eksempelvis give indtryk af at være miljømæssigt bedre end de emballager, der indsamles og genanvendes: glas, plastik og aluminium, men dette er ikke et retvisende billede.

De foreslåede kriterier kan føre til, at kunder og forbrugere vælger en emballage eller et produkt frem for et andet uden, at der er miljømæssigt belæg for det. Svanemærket emballage af karton vil eksempelvis give indtryk af at være miljømæssigt bedre end emballager af andre materialetyper eller emballager, der indsamles og genanvendes: glas, plast og metal, men dette billede er ikke retvisende.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Plastindustrien (Dk)

Plastindustrien har i samarbejde med Dansk Industri (DI), Emballageindustrien, DI Fødevarer, Danmarks Farve- og Limindustri, Bryggeriforeningen og Aluminium Danmark udarbejdet et fælles høringssvar og vil for de overordnede kommentarer henvise til dette.

Plastindustrien er desuden yderst kritisk overfor, at mange plasttyper ikke kan Svanemærkes på trods af, at der kan demonstreres lukkede materialestrømme, samt at det samlede ressourcetræk er de laveste blandt de emballageløsninger der er tilgængelige på markedet.

Det er Plastindustriens opfattelse, at kriterierne modarbejder de generelle strømninger på markedet i arbejdet med at etablere en cirkulær økonomi og lukkede materialestrømme. Derfor undrer det, at kriterierne ikke i højere grad understøtter og stimulerer anvendelsen af monomaterialer, design til genanvendelse, genbrug samt brug af genanvendte materialer, herunder også etiketter og trykfarver. I særdeleshed er forbuddet mod anvendelse af genanvendt plast et skridt i den forkerte retning, som vil øge affaldsgenereringen og det samlede ressourcetræk.

Det er i dag muligt at anvende genanvendt plast til nye fødevareemballager, dvs. at kravene til migration som defineret i Plastforordningen (10/2011) overholdes, hvilket dermed forudsætter fuld sporbarhed af anvendte råvarer. Kravene til anvendelse af genanvendt plast er defineret i Forordning 282/2008, hvilket sikrer forbrugerne mod uønsket afsmitning fra emballager til fødevarer. Det er desuden muligt at blande biobaserede råvarer med fossile plasttyper med fuld kompatibilitet, hvilket således også indbefatter eksisterende genanvendelsesstrømme og genanvendelsesmetoder.

Plastindustrien anerkender behovet for at gå i retning af anvendelse af biobaserede råvarer, men et 100% krav er hverken økonomisk, funktionelt eller miljømæssigt plausibelt på nuværende tidspunkt. Dette tilsammen med spørgsmålene om, hvordan der i højere grad etableres cirkulære materialestrømme, arbejdes der med i Plastindustriens *Forum for Bæredygtige Emballager*. Forummet kommer med en lang række anbefalinger og forslag i marts 2018.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Teknologisk Institut (Dk)

Teknologisk Institut finder forslaget bør gennemgå en række væsentlige ændringer inden en mærkningsordning indføres. Efter vores mening er der en meget væsentlig modstrid mellem det overordnede formål med mærkningsordningen og de konkrete krav. Teknologisk Institut har ikke i forslaget fundet nogen fornuftig begrundelse for, at forslaget kun omfatter detailemballering af flydende fødevarer. Ligeledes finder vi ingen klar definition af begrebet flydende fødevarer. En sådan definition mangler, fordi det på ingen måde er klart, hvor grænsen er mellem flydende og faste fødevarer.

På side 4 defineres et formål, som Teknologisk Institut er meget enig i. Vi derfor forundret over, at de konkrete forslag på en række punkter decideret er i direkte modstrid med selve formålet. Teknologisk Institut har derfor bemærkninger til følgende konkrete elementer i fremsendte forslag:...

Teknologisk Institut anbefaler Nordisk Miljömærkning en gennemgribende omskrivning af fremsendte forslag. Det foreliggende forslag er mere skadeligt for miljø og forbrugerne end gavnligt. Vi er klar over, at mange almindelige forbrugere har en forsimplet tilgang til emballage, og at det er svært at overbevise mange om, at emballage faktisk er gavnligt for miljøet.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

FEVE

THE BASIC PREMISE ON RENEWABLES

The criteria are being developed to stimulate the uptake of renewable materials in packaging.

We contest this basic premise, which takes for granted that renewable materials per se have a higher environmental and quality performance than other types of materials.

Yet renewable packaging such as beverage cartons will always have to be made from virgin raw materials for consumer food packaging, which will undermine prevention measures such as reuse and refillable food and beverage packaging systems.

It should be reminded that the packaging market is characterised by a high level of competition between different materials, providing specific functions and benefits to final products placed on the market. When focusing only on renewable materials, the consultation ignores the sustainability and quality attributes of other materials. For instance, it ignores the environmental value of using permanent materials, which can be recycled infinitely without loss or degradation of their intrinsic properties – an important element especially for food contact packaging.

From the onset, glass packaging is excluded from the Nordic Ecolabelling criteria development for packaging for liquid food because it is considered that within the glass category, there are no relevant criteria to influence or distinguish the best glass bottles in the market.

If this is the case, and other materials are excluded as well, we consider that the scope of the work is misleading, and we recommend clarifying that these criteria apply to **“Bio-based Packaging for Liquid Food”** or **“Packaging Made from Renewable Materials for Liquid Food”** – but not all packaging.

THE METHODOLOGICAL FRAMEWORK

In the context of the Product Environmental Footprint project of the European Commission, a strategic choice was made to consider the packaging as an integral part of the product. In its latest Product Environmental Footprint Category Rules Guidance (p.25, section 7.1) document, the European Commission recognises that the functional unit of the food & drink products were not sufficiently well described in relation to the quality and durability attributes of the product.

Beyond the renewables content of a packaging (that we contest as a relevant environmental indicator), packaging exhibits several characteristics: preservation of the organoleptic characteristics of food, protection of the final product (e.g. from gas ingress), extension of product shelf-life (e.g. food waste reduction), transformation of a product over time (e.g. ageing of wine), maintaining product qualities (e.g. health properties in olive oils).

From a methodological perspective, there is still a long way to go before the multifunctionality of packaging can be properly assessed and accounted for. Therefore, we do not recommend to apply for an Ecolabel to packaging.

Secondly, the liquid food sector is too broad a segment to perform meaningful packaging comparisons. Packaging functionality and therefore sustainability assessment should be based on its interaction on a more granular product segment (e.g. packaging in the context of carbonated soft drinks, water, milk etc...).

As a result, we recommend not to apply Ecolabelling criteria to packaging, but to select a certain number of product categories where the Ecolabel could apply (e.g. an Ecolabel for packed milk or water or apple juice). This will also offer more consistency with the activities of the PEF.

Nordic Ecolabelling's comment

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. The proposal that was submitted in autumn 2017 required a high proportion of bio-based material (90%), which in practice excluded all materials other than paperboard and plastic. Nordic Ecolabelling received 35 consultation comments, of which several stated that, in addition to bio-based materials, the criteria should also include other materials (such as aluminum, glass, fossil PET), promote take-back systems and allow recycled material in packaging.

After the consultation period, the greatest change in the criteria has been to include other materials than biobased in the packaging:

- *Other materials may be included if it contains a high proportion of recycled material.*
- *The proportion of recycled material is 80% by weight for glass and aluminum.*
- *Plastic packaging can consist of 80% by weight of bio-based material or recycled material or a combination of these.*

The limit for the proportion of bio-based material in paperboard is still 90% by weight as it was in the draft for consultation. The packaging can thus consist of different materials - glass, aluminum, plastic or cardboard - which are approved for food contact. However, PVC and recycled paper may not be included. See also the answer to Finnish Packaging Association in the beginning of chapter 5.1.

Sirkel Glass AS

Vi støtter Miljømerking sitt motiv for Svanemerket som vi finner på side 3 i bakgrunnsdokumentet:

«Nordisk Miljömärkning vill därför lyfta fram förpackningars viktiga positiva betydelse i bevarandet av livsmedlens kvalitet. Förpackningar fungerar som ett viktigt skydd mot förstöring av livsmedel och hindrar effektivt matspill. Stora mängder av livsmedel blir årligen bortkastade och utan lämpliga förpackningar skulle mängderna och därmed miljöbelastningen bli ännu större. Förpackningar minskar därmed miljöpåverkan under livsmedlets livscykel och bidrar till hållbara lösningar».

Emballasjens viktigste rolle er å ta vare på innholdet som det i mange tilfeller er medgått store ressurser for å fremstille.

Permanente materialer

Under Sammenfatningen på side 2 leser vi følgende:

«Kriteriene syftar till att stimulera utvecklingen av förnybara material. En miljövinst kan förväntas i förhållande till att förnybara material ersätter produkter av fossil källa. Det sparar på fossila resurser och minskar utsläppen av växthusgaser.

Generelt i dokumentet ønsker vi å stille spørsmål ved begrepsbruken rundt ulike materialer som brukes som drikkevareemballasje. Som vi ser i teksten over bruker man fornybare material i motsetning til fossile material. Dette fremstår som en noe unyansert og forenklet kategorisering av de ulike materialene. Materialer generelt kan kategoriseres enten som fornybare/ ikke- fornybare eller som permanente/ikke permanente materialer.

Glass kategoriseres som ikke fornybart og et permanent materiale. Oljebasert plast kategoriseres som ikke fornybart, men samtidig som et ikke permanent materiale. Det spesielle med de permanente materialene er at når de først er utvunnet/produsert kan de gjenvinnes i det uendelige uten å tape verdi.

Vi er bekymret over at man her velger å se bort fra de permanente materialene i vurderingen av hvilken type emballasje som kan svanemerkes. Og er usikker på om dette samstemmer med motivasjonen som er å fremme bruk av emballasje som tar godt vare på innholdet.

Kommentarer til kriteriene:

1: Består av en hög andel förnybara material för att spara på jordens ressurser
Kommentar: Glass er som nevnt tidligere et permanent materiale som egner seg meget god til resirkulering. Det kan være opptil 95 % resirkulert glass i en drikkeflaske.

2: Lever opp till krav på spårbarhet av tråvaror samt krav på sertifisering av råvaror.
Kommentar: Vi ønsker å nevne at det er høy grad av sporbarhet i prosessen med å gjenvinne glassemballasje.

3: Lever opp till höga krav på ingående kemikalier, vilket gagnar såväl hälsoaspekter som möjlighet till återanvändning.

Kommentar: Glass er et inert materiale. Dette betyr at det er tett, og det er ingen migrasjon fra emballasjen til innholdet. Glass brukes som referansemateriale og det er et trygt materiale når det gjelder kjemikalier. Glassets egenskaper gjør også at emballasjen tar meget godt vare på innholdet. Vi har snakket med flere produsenter av næringsmidler som sier at hvis de ønsker å sende renere produkter ut på markedet dvs. redusere mengden salt, sukker eller konserveringsmidler er glass det

foretrukne alternativet som emballasje. Det er få materialer som slår glass når det gjelder matsikkerhet og konserverende egenskaper. Glassemballasje bidrar dermed til å redusere matsvinn.

4: Får inte innehålla återvunnen plast eller papper för att säkra att skadliga ämnen inte migrerar till produkten.

Kommentar: Glassemballasje inneholder per i dag opptil 95 % resirkulert glass uten at det er en utfordring for matsikkerhet.

5. Kan återvinnas, vilket främjar cirkulär ekonomi.

Gjenvinning av glass- og metallemballasje fungerer meget godt i Norge. Vi har et landsdekkende system. Per i dag er godkjent returgrad for drikkevareemballasje i glass på 93 %. I samarbeid med kommunene har vi jobbet frem et godt system som har blitt ytterligere styrket de siste årene. Grunnen til dette er at store deler av landet har gått over fra returpunkt til bolignær ordning der forbruker kan levere glass- og metallemballasje rett utenfor husdøren. Per i dag har 45 % av innbyggerne dette tilbudet eller vi få det innen et par år. Et godt system er helt avgjørende for å lykkes med gjenvinning.

100 % av glassemballasjen som blir samlet inn i Norge blir materialgjenvunnet. Store deler sendes til glassverk og smeltes om til ny glassemballasje. Det mest nedknuste glasset går inn i produksjonen av Glasopor. Glasopor er et miljøvennlig byggemateriale som er meget lett og har isolerende og drenerende egenskaper som er etterspurt i bygg- og anleggsbransjen (www.glasopor.no)

Relevans- potensial og styrbarhet

Slik vi forstår det er en viktig del av svanemerkingen at en slik merking må ha et potensial for positiv miljømessig endring og man skal ha en viss grad av kontrollerbarhet.

Når det gjelder glassemballasje har man to parametere som kan påvirkes ved å sette krav,;vekt på emballasjen og andel resirkulert glass i emballasjen. Ved å sette krav til reduksjon av vekt og andel av resirkulert materiale vil man kunne være med å styre utviklingen av glassemballasje på en positiv måte.

Avslutningsvis vil vi ønske lykke til i det videre arbeidet med svanemerking av drikkevareemballasje og oppfordrer til å inkludere Sirkel Glass AS som høringsinstans ved neste korsvei.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Efter remissen har det införts ett krav på vikt-volymförhållande av engångsglasflaskor (krav på Förpackningens design O5). Vikten av engångsglasflaskan (kg) begränsas i förhållande till deklarerat nettoinnehåll i flaskan (liter). Undantaget från beräkningen är returglas som fylls på nytt. Beräkningen baserar sig på information som Nordisk Miljömärkning har fått från intressenter och som är möjligt att tillverka utan att försämra glasförpackningens egenskaper. Lättglas minskar förbrukning av råmaterial och CO₂ utsläpp i produktionen samt energiförbrukning under transport och därmed miljöpåverkan. Se även gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv bakker ikke op om forslaget om Svanemærkning af emballage til flydende fødevarer med følgende begrundelser:

Dansk Erhverv anerkender, at Svanen, af hensyn til klimaet ønsker at fremme brugen af biobaserede materialer i emballage, men vi mener ikke, at løsningen skal findes gennem et ensidigt fokus på at fremme biobaserede materialetyper frem for andre, som via en livscyklus vurdering (LCA) kunne blive udpeget som bedre materialetyper. Svanen risikerer at underminere sig selv ved ikke at følge ISO 14024-standarden om at fastlægge helhedstænkende kriterier og forhindre utilsigtede miljøbelastninger. Et ensidet fokus på biobaserede materialetyper kan således fremme brugen af emballage lavet af et materiale, der er mere skadeligt for miljøet, end hvis emballagen var lavet af fx almindelig fossilt baseret plast. Denne problemstilling har Dansk Erhverv allerede drøftet gennem længere tid med Miljøstyrelsen i forbindelse med diskussionen om plastbæreposer i detailhandlen. Uddeling og salg af plastbæreposer i detailhandlen er under kraftig forandring bl.a. som følge af klimadagsordenen, det øgede fokus på mikroplast og emballagedirektivets krav om at nedbringe forbruget af plastbæreposer i EU's medlemslande. Af disse grunde er der flere og flere detailhandelsvirksomheder, der vælger at skifte over til bæreposer af andre materialetyper, og denne tendens vækker bekymring hos både Dansk Erhverv og Miljøstyrelsen, fordi skiftet kan medføre en øget miljøbelastning.

Netop derfor har Miljøstyrelsen afsat penge til et LCA-projekt, der skal vurdere hvilke af 6 materialetyper i plastbæreposer, som er mindst miljøbelastende. Ved at afsætte midler til dette projekt har Miljøstyrelsen vist forståelse for Dansk Erhvervs holdning om, at en omstilling til et mere bæredygtigt forbrug af bæreposer skal baseres på fakta og solid viden, der kan pege på den materialetype, der er miljømæssigt mest korrekt. Det forventes, at rapporten fra Miljøstyrelsens LCA-projekt udkommer i starten af 2018 og den vil sandsynligvis konkludere, som andre nationale undersøgelser har gjort, at plast er et miljømæssigt forsvarligt materiale, der er 11 gange bedre end papir og pap, jf. konklusionerne fra en fransk undersøgelse. Det er der flere gode grunde til, når man inddrager miljøbelastende faktorer ved papir (også Svanemærket), som fx relativt højt kemikalie- og vandforbrug ved produktion, samt mere miljøbelastende transport pga. tungere og mere fyldigt materiale sammenlignet med plast. Finland og en række andre lande har foretaget lignende vurderinger.

Miljøstyrelsens forestående LCA-rapport vil indgå i Miljø- og Fødevareministerens kommende danske plaststrategi, som bl.a. skal pege på, hvordan den danske detailhandel kan nedbringe forbruget af plastbæreposer. I Sverige har man indført en informationsforpligtelse for plastbæreposer, der har halveret forbruget på mindre end et halvt år i 2017. Forbruget af plastbæreposer baseret på en LCA har alle muligheder for at blive mere miljøforsvarlig end poser af papir. Det skal derfor understreges igen, at Dansk Erhverv er stærkt bekymret over, at Svanen med sine kriterier for mærkning af emballage til flydende fødevarer risikerer at fremme brugen af mere miljøbelastende materialetyper, som papir og pap sammenlignet med almindelig plast.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Kriterieförslaget som skickades till remiss hade krav på hög andel biobaserat material (90 %) vilket i praktiken utesluter allt annat material än kartong och plast. Efter remiss har kriterieförslaget ändrats att omfatta också andra material. Produktgruppdefinition har nu förändrats så att Nordisk Miljömärknings kriterier för förpackningar för flytande livsmedel baserar sig nu på en hög andel biobaserat material eller återvunnet material eller en

kombination av biobaserat och återvunnet material, se närmare krav på materialsammansättning (O2) med motivering i bakgrunden. Förpackningar kan därmed bestå av olika material - glas, aluminium, plast eller kartong - som är godkänt för livsmedelskontakt. PVC och returpapper får inte ingå.

Motivering till kravet är att det finns vätskeförpackningar som innehåller återvunna material på marknaderna idag och det finns potential att öka den andelen för att gynna cirkulär ekonomi. Ur ett CO₂-perspektiv finns det en miljövinst i att arbeta för förpackningsprodukter som tillverkas av återvunnet material och som dessutom kan ingå i befintliga recirkuleringsystem.

Gränsvärden för andel återvunnet material i förpackningar varierar beroende av materialet. Det finns dryckesförpackningar med olika andel av återvunnet material på de nordiska marknaderna och det finns potentialen att öka den andelen för att främja cirkulär ekonomi. Gränsvärden för andel återvunnet material i olika förpackningar är ställt för att vara ambitiösa men ändå uppnåliga.

Se mer detaljerade kommentarer under respektive krav där ni lämnat kommentarer. Se även svar på krav på materialsammansättning (O2) som är avgörande med tanke på vad kan Svanenmärkas och kapitel 3 om process efter remiss. Nordisk Miljömärknings svar på speciell Svanenmärkt på förpackningar finns att närmare läsa i bilaga 1.

5.2.2 Vad krävs för att bli svanenmärkt?

Dansk Industri

I forslaget lägges der ydermere op til et meget omfattende dokumentationsarbejde, som stiller store krav til producenterne, og som ikke nødvendigvis står mål med gevinsten. Objektive og robuste testkriterier og metoder er helt afgørende for emballageproducenterne og bør ikke give anledning til unødige dokumentationsbyrder.

Vi ønsker øget bæredygtighed og genanvendelse, men de foreslåede kriterier vil ikke bidrage hertil. Tværtimod vil de føre til konkurrenceforvridning i industrien og forvirring hos forbrugerne.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan.

Plastindustrien (Dk)

Plastindustrien anser herudover kravene til dokumentation som urealistiske, idet de administrative byrder forbundet med at indhente og vedligeholde de nødvendige oplysninger langt overstiger værdien af informationen i et miljø- og et leverandørperspektiv. Således skal der, udover de ufravigelige lovgivningsmæssige krav om migrationstest, gennemføres endnu en migrationstest.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Nordisk Miljömärkning är Miljömärkning Typ I enligt ISO 14024 vilket betyder att kriterierna är livcykelbaserade. Enligt LCA-analyserna har tillverkning av ingående material i förpackningar den största miljöpåverkan och därför läggs tonvikten på ingående

material i kriterierna. Nordisk Miljömärkning erkänner att förpackningen kan omfatta flera material och tillverkningen bestå av långa kedjor av leverantörer och eventuella underleverantörer och därmed kan det bli svårt att få dokumentation. Nordisk Miljömärkning har bedömt att trots att produktionsskedjorna kan vara långa finns det potential och styrbarhet nog att ställa krav på ingående ämnen i material som används i förpackningar. Ur hållbarhetssynpunkt är det även mer och mer önskevårt att tillverkningskedjorna är under kontroll och transparenta.

5.3 Kommentarer till de individuella kraven

5.3.1 Översikt av kraven

5.3.2 Krav på primärförpackning

O1 Information om livsmedlet och dess förpackning

Finnish Packaging Association

According to the requirement, it has to be told how long the food is kept in the packaging, but why is it so? Does the packaging manufacturer know this necessarily? Does this bring any added value to the requirements?

The Nordic Ecolabelling

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. You are quite right, the packaging manufacturer may not necessarily know details concerning food. However, the information of packaged food is to be completed by the food producer, not by the packaging manufacturer. In addition to packaging manufacturers, brand owners of a pre-packaged food product may apply for a licence for their primary packaging and if they are the license holder. It is highly relevant to Nordic Ecolabelling to identify which packaging is Nordic Swan Ecolabelled. However, the requirement has been clarified after the consultation and the details regarding the storage of product has taken away.

Stora Enso

- Criteria document, O1, comment: It is unclear what is meant with constituent material and what is regarded as chemical.
- Criteria document, O1, comment: In this requirement a specific, detailed composition is required from the material (% by weight of each material in relation to the packaging's total weight). When applying according to Disposables criteria, packaging material producer has been able to use a technical specification of the material involved to describe the structure. It shall be enough also in this case without any detailed material structures.

Nordic Ecolabelling's comments:

Nordic Ecolabelling appreciates your comments. The definitions shall be clarified in the requirement. In general, the requirements are to certain extent consistent with the Criteria of Disposables and thus, similar documentation e.g. in the form of technical specification can also be accepted in the packaging for liquid foods.

O2 Materialsammansättning

Teknologisk Institut (Dk)

Der kræves minimum 90% (vægt) biobaseret emballagemateriale (dvs. fiber (papir, pap ol.) samt plast og træ. Hermed forhindres reelt at alle glas- og metalemballager, samt anvendelse af alle naturlige mineralske tilsætninger på mere end 10%, kan svanemærkes. Man kan på denne baggrund på et videnskabeligt grundlag sætte spørgsmål tegn ved dette krav.

Forbud mod anvendelse af metal forhindrer reelt flere bæredygtige og cirkulære emballagesystemer, der er baseret på metaller. Fx vil dåser, der indgår i et pantsystem automatisk ikke kunne opnå miljømærkning.

Forbud mod anvendelse af metal forhindrer også svanemærkning af metalliserede emballager, der giver en tæthed overfor produktskadelige gasser fx ilt, vanddamp ol. Dette vil medføre et endnu mere alvorligt miljøproblem i form af madspild.

Genvunden plast og fibre må ikke anvendes, skønt formålet klart lægger op til cirkulær økonomi. Det virker direkte i modstrid med hinanden. Anden lovgivning forbyder i en række tilfælde direkte kontakt mellem fødevarer og materialer, der ikke har en kendt oprindelse. Det kan løses med forskellige typer af barrierelag. Disse barrierer kan være sandwichkonstruktioner, hvor et egnet materiale har selve berøringen og re-generatet er indlagt i midten. Fx PET-rPET-PET eller virgin fibres lagt på genvundne fibre eller overflade coating af genvundne fibre.

Er det denne modstand mod genvundne materialer, der får oplægget til helt at udlade metal- og glasemballage, fordi disse emballager har en meget høj andel af genvundet materiale? Dette virker i direkte modstrid mod Svanemærkets formål om bæredygtighed og cirkulær økonomi.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Dansk Affaldsforening

Det foreslås i udkastet, at 90 vægtprocent af emballagen skal være produceret af fornybare materialer, dog må der ikke anvendes metal, som ikke kan sorteres særskilt. Dansk Affaldsforening savner en yderligere begrundelse for dette valg, som gør det svært at udvide kriterierne til at omfatte emballager af fx glas og metal. Derimod virker det meget hensigtsmæssigt at metal, der ikke kan udsorteres særskilt ikke er omfattet.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Stora Enso

Criteria document, O2, comment: "At least 90% by weight of the primary packaging must be made from biobased material." This requirement of 90% favors heavier products which is not in line with efficient use of resources. Additionally, it is unclear if the amount of fillers and used coating minerals are included in total weight. Our

suggestion is to decrease the limit value of 90% to 75% and include fillers and coating minerals in total weight.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggestion for change in the requirement. It is not Nordic Ecolabelling's wish to promote heavier products, but it will always be products that fall right below or right above the limit value no matter what the limit is set to.

We have also tried to clarify in the requirement form constituent materials. Extrusion coating/lamination and adhesives must be included in the calculation of constituent materials. Other chemicals, such as minerals in mineral coating or fillers, printing ink and additives, are not included. This means that packaging comprised of 85% of paper is calculated as 85% biobased although the papers itself could contain 80% pulp and 20% minerals.

Finnish Packaging Association

The requirement for that at least 90% by weight of primary packaging must be made from biobased material, limits the majority of the existing packaging out of the scope of the criteria and there is only a marginal number of potential applicants / users.

Nordic Ecolabelling's comments:

Nordic Ecolabelling appreciates your comments. See the Nordic Ecolabelling's answer to FEVE in chapter 5.2.1.

SUZTAIN A/S

Består af en høj andel fornybare materialer for at spare på jordens ressourcer
I udgangspunktet en god tanke, dog anbefales at kravet stilles til fornybare – eller
genanvendte materialer.

Det anbefales at overveje at udfase klorbaserede produkter som PVC.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Miljøstyrelsen (DK)

Ligeledes savnes der argumentation for at genanvendt plast ikke er omfattet af produktgruppen. Der findes regler for anvendelsen af genanvendt plast, der sikrer fødevarerens sikkerheden ved anvendelse på fødevarerområdet. Samtidigt er der et stort miljømæssigt potentiale ved anvendelsen af genanvendt plast. Igen et potentiale, som Svanen kan medvirke til at øge.

I forbindelse med generel anvendelse af plast må et fremtidigt mål være at reducere brugen af fossile ressourcer. Det kan bl.a. ske ved anvendelsen af genanvendt plast og fornybart plast. I den forbindelse er det lige så vigtigt, at der er særligt fokus på, at de anvendte plastmaterialer er kompatible med og genanvendelige i cirkulære materialestrømme.

På den baggrund er styrelsen enig i at PLA plast og lignende ikke-kompatible plasttyper, ikke kan indgå i en svanemærket emballage til flydende fødevarer.

Andre steder anføres, at det er vigtigt at fremme brugen af fornybare materialer, ligesom at affaldsforebyggelse og materialereduktion bør prioriteres. Her er det vigtigt, at de fornybare materialer reelt afhjælper eksisterende miljøudfordringer (fx miljøomkostninger ved produktion og lav genanvendelighed) og ikke skaber nye. I den forbindelse er det vigtigt ved fremtidige revisioner også at have fokus på det samlede energigregnskab for emballagematerialet ved produktionen og genanvendelsen.

I Nordisk Miljömærknings information til licenshavere såvel som til forbrugerne, er det vigtigt, at en svanemærket emballage til flydende fødevarer har fokus på fornybare ressourcer fremfor, at emballagen er bionedbrydelig eller biobaseret. For plasts vedkommende er det muligt at tænke sig, at man kan producere kompatible plastmaterialer på alternative måder, som ikke nødvendigvis er biobaseret.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Emballasjeforening, Grønt Punkt Norge

02: "Atervunnen plast och atervunnen massa/papper/kartong far inte inga"

Begrunnelsen for dette går slik vi forsta det pa risikoen for migrasjon av u nskede kjemikalier. Vi savner en kvantifisering av tillatt migrasjon. A bruke gjenvunnet materiale pavirker emballasjenes milj prestasjon sva:rt positivt,og en ubetinget restriksjon mot dette er bade negativ og un dvendig og vii sta i veien i arbeidet mot en sirkulcer konomi. Dersom grenseverdiene for migrasjon derimot kvantifiseres i kravene kan produsentene ta forhandsregler ved bruk av gjenvunnet materiale slik at kriterienes hensikt fortsatt im tekomes. **Støttes ikke.**

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Dansk Affaldsforening

Indhold af genanvendt materiale (returplastik og returpapir/-pap)

Det foreslås, at Svanemærket emballage ikke må indeholde recirkuleret plast eller papir. Dansk Affaldsforening ser gerne, at Svanemærket ikke kun gives til genanvendelige emballager, men netop til emballager, som indeholder genanvendt materiale – og gerne meget af det. Materialet skal selvfølgelig være godkendt og egnet hertil. Vi mener, at man burde se på returplast fra de nordiske pantsystemer. De sikrer fuld sporbarhed og en høj viden om indholdsstoffer i emballagen. De kilder der, indgår i baggrundsdokumentets afsnit om 'Återvinnings-material' har, så vidt vi kan se, ikke nødvendigvis dette nordiske afsæt med fuld sporbarhed og høj kvalitet i returplast-materialet.

På returpapirområdet er vi ikke i samme omfang udfordret af manglende afsætningsmuligheder, som på plastikområdet. Alligevel virker kravet for kategorisk.

Papir handles i over 60 kvaliteter og ved at opstille krav til sporbarhed og kilder kunne Svanemærket have været med til at hæve kvaliteten i returpapir til fødevarerbrug. I vores optik må det være essentielt for et miljømærke, at materiale-cirklerne kan lukkes.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Orkla Foods Sverige

Vi motsätter oss att återvunnet material inte är tillåtet. Lagstiftning finns för att förhindra att skadliga ämnen kan migrera till produkten. Med tex återvunnen plast kan klimatpåverkan i många fall bli lägre än för en förpackning i biobaserad plast. Att använda återvunnet material i förpackningar uppmuntras av FTI, som hanterar insamling- och återvinningsystemet i Sverige.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Dansk Erhverv

Det danske affaldssystem arbejder målrettet på at styrke ren genanvendelse af plast, hvorved den miljømæssige fordel ved plast frem for papir og pap øges. Dette fordi Miljøstyrelsens kommende LCA-rapport med stor sandsynlighed viser, at genanvendeligt plast er mere miljøvenligt end jomfruelig plast. Det er uheldigt, hvis Svanens krav fremmer klimapolitiske synspunkter og smalle industriinteresser i fx Sverige frem for at koncentrere sig om at skabe en korrekt miljømæssig tilgang til valget af materialetyper. Svanens tilgang risikerer at give forbrugerne den opfattelse, at papir og pap er det bedste materiale og hermed at forbrugerne misinformeres og bidrager til en forbrugerdrevet miljøbelastning. Dansk Erhverv opfordrer derfor på det kraftigste til, at Svanemærket fremlægger korrekt dokumentation, dvs. med en fuld LCA-vurdering baseret på ISO 14024, for at papir og pap med Svanens kriterier er bedre end plast og genanvendt plast.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Fødevarestyrelsen (DK)

Recirkuleret plast (O2, s. 32-33 i baggrundsdokumentet)

Kriterierne udelukker anvendelsen af recirkuleret plast i emballagen for at forhindre migration af uønsket kemi til fødevarerne. Samtidig opfordrer kriterierne til genanvendelse af emballagen.

Det er i dag muligt at fremstille recirkuleret plast, der ikke afsmitter uønsket kemi i sundhedsskadelige mængder til fødevarer og dermed er egnet til kontakt med fødevarer. Dette kan ske efter kravene i [forordning 282/2008](#) om materialer og genstande af genvundet plast bestemt til kontakt med fødevarer. Denne forordning stiller bl.a. krav om, at plastinputtet til genvindingsprocessen består af fødevarerkontaktmaterialer af plast. Dvs. plast som lever op til kravene i forordning

10/2011 om plastmaterialer og –genstande bestemt til kontakt med fødevarer. Der er dermed tale om genanvendelse i en lukket cirkel.

Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet, EFSA, vurderer genvindingsprocesser ([link](#) til EFSA's side om plast), og EU Kommissionen skal etablere en liste over godkendte genvindingsprocesser i forordning 282/2008. Listen skal bl.a. indeholde genvindingsprocessens betegnelse, navn og adresse på indehaveren af godkendelsen, en kort beskrivelse af genvindingsprocessen og eventuelle betingelser med hensyn til, hvad den genvundne plast kan anvendes til. Artikel 3 (krav), 9 (fællesskabsregister), 10 (offentlig kontrol) og 12 (dokumentation og registrering) i forordning 282/2008 finder først anvendelse, når listen over godkendte genvindingsprocesser er etableret. Der er derfor på nuværende tidspunkt ingen godkendte genvindingsprocesser, og det er endnu udelukkende kravene i [forordning 1935/2004](#) om materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer og evt. national lovgivning, der gælder. Det vil sige, at producenten af materialet skal lave en konkret vurdering og sikre sig, at der ikke sker afsmitning af uønsket kemi i sundhedsskadelige mængder til fødevarer.

Recirkuleret pap og papir (O2 og O3)

Kriterierne udelukker anvendelsen af recirkuleret pap og papir i emballagen for at forhindre migration af uønsket kemi til fødevarerne. Samtidig opfordrer kriterierne til genanvendelse af emballagen. Fødevarerstyrelsen fraråder anvendelsen af genbrugspapir og –pap til direkte kontakt med fede fødevarer. Men for andre anvendelser er det muligt at anvende genbrugspapir og –pap, hvis en konkret vurdering af produktet viser, at der ikke sker afsmitning af uønsket kemi i sundhedsskadelige mængder til fødevareren.

De to vejledninger der henvises til for pap og papir fødevareremballage – anbefaling 36 af det tyske risikovurderingsinstitut, BfR, og vejledningen fra sammenslutningen af europæiske papirindustrier, CEPI, – udelukker heller ikke anvendelsen af genbrugspapir og -pap til fødevareremballager.

Særligt for anvendelsen af genbrugspapir og -pap i fødevareremballager kan det være nødvendigt med en funktionel barriere mellem genbrugsmaterialet og fødevareren for at hindre migration af uønsket kemi, eksempelvis mineralske olier, til fødevareren.

Funktionel barriere i flerlagsmaterialer

Det kan for visse materialetyper være nødvendigt med en funktionel barriere mellem forskellige materialeglag for at hindre afsmitningen af uønsket kemi til fødevarer, eksempelvis afsmitning af trykfarver fra ydersiden og ind igennem materialet til fødevareren. Der har tidligere været problemer med afsmitning igennem både pap og plastlag af foto initiatorer anvendt til UV tryk på ydersiden af emballager. EU Kommissionen har derfor i 2009 offentliggjort en henstilling med specifikke migrationsgrænseværdier for 4-methylbenzophenon og benzophenon til fødevarer ([link](#)).

Sammenslutningen af europæiske papirindustrier, CEPI, anslår i deres vejledning, at ubehandlet pap og papir anvendes til emballering af ca. 3,5% af vores fødevarer, primært til tørre fødevarer og fødevarer der skal skrælles eller vaskes. CEPI anslår ligeledes, at overfladebelagt papir anvendes til emballering af 17% af vores fødevarer, primært til flydende fødevarer, hvoraf 70-80% af disse emballager indeholder en funktionel barriere bestående af aluminium.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

SUZTAIN A/S

Må ikke indeholde recirkuleret plast eller papir for at forhindre uønskede kemiske stoffer i emballagen

Vi forstår ikke punktet og opfatter at Ecolabel er på meget tynd is i hele emballage emnet. I forhold til ovenstående, så er det jo svært at genanvende plast som ellers ønsket (?).

Man kan i stedet overveje krav til kritiske kemikalier, som restkoncentrationer af blegemidler fra papir og blødgørere fra plast mm.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Circle Development (DK)

Modsætter os forslaget pga. følgende

Jeg anvender ofte kriterierne fra Miljømærkning Danmarks som inspiration i mit arbejde med at styrke produkters miljøprofil, da jeg betragter grundlaget for miljømærkekriterierne som gennemarbejdet og prioriteret ud fra en række forskellige hensyn til såvel kvalitet som miljø.

Som rådgiver inden for cirkulær økonomi lægger jeg også vægt på det, som I selv beskriver i jeres information om forholdet ml. Svanemærket og Cirkulær økonomi:

”Målet med Svanemærket er at mindske forbrugets samlede miljøbelastning. Derfor er hele produktets livscyklus fra råvarer til produktion, brug, bortskaffelse og recirkulering med i vurderingen, når kravene til svanemærkede produkter fastsættes.”

Det overrasker mig derfor at se det udkast til Svanemærkekriterier, som er sendt i høring vedrørende 'Emballager til flydende fødevarer'. Der synes at være en skæv favorisering af visse emballagematerialer, og særligt problematisk finder jeg vurderingen af recirkulering af fossilt baseret plast.

Det anføres i høringsmaterialet, at der er en risiko ved at anvende recirkuleret plast i emballager af fossilt baseret plast, fordi der derved er en risiko for uønskede stoffer i emballagen. Det undrer, at I peger på en problemstilling her, da det mig bekendt er

en af de mest udviklede og afprøvede og regulerede teknologier inden for emballageområdet.

I kriterierne for engangsartikler til fødevarer er netop dette gennemprøvede system for recirkulering af plastmaterialer indarbejdet i svanemærkekriterierne. Hvad mon er forklaringen på, at Miljömærkning Danmark lægger op til to forskellige holdninger til samme spørgsmål?

Der findes i dag i Europa en stor industri omkring genanvendelse af netop plastmaterialer fra fødevareremballager, og der har en lang årerække været retningslinjer fra EU, som foreskriver hvordan kvaliteten af plastmaterialet kan sikres, så der ikke forekommer uønskede stoffer, der kan give afsmitning til fødevarerne. Dette reguleres i dag ved KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 282/2008 af 27. marts 2008 om materialer og genstande af genvundet plast bestemt til kontakt med fødevarer og som ændring af forordning (EF) nr. 2023/2006 foreskriver, skal emballagerne indsamles i et lukket system (som fx de nordiske pantsystemer for drikkevareemballager).

Recirkuleret plast bruges i vid udstrækning i fødevareremballager i dag – både i Danmark og i mange europæiske lande. Og denne plast kan i øvrigt både være produceret ud fra olie eller fra plantedele (som eksempel i Coca-colas plantebottle, der indeholder PET produceret med afsæt i både fossile materialer (olie) og planter). Ud fra en cirkulær betragtning vil det være klart at foretrække, hvis eventuelle miljømærkekriterier ville afspejle denne ressourcebesparelse, som giver mulighed for at holde plastressourcerne i kredsløb længere tid.

Formålet med miljømærkerne er netop at gøre det nemt for forbrugerne at træffe et miljømæssigt bedre produktvalg. Det mener jeg ikke er tilfældet, hvis kriterierne udformes, som der her er lagt op til. Ved at undtage emballager af fossilt baseret plast vil to ens produkter ved siden af hinanden på butikshylden, hvor det ene er emballeret i fossilt baseret plast og det andet i biobaseret plast, kunne se ens ud for forbrugeren. Her vil den ene type kunne svanemærkes – den anden ikke, hvilket ikke er nemt at gennemskue. At det så i øvrigt intet har med selve produktet at gøre er blot med til at øge forvirringen omkring signalgivning til forbrugeren.

I anfører i baggrundsdokumentet til kriterierne, at glas, aluminium og fossilt-baseret plast undtages på grund af '...relevans, potential och styrbarhet för att göra miljönytta.'. Konsekvensen af det er, at svanemærket udelukkende kan tildeles emballager af papir/karton og biobaseret plast – og ikke emballager af glas, aluminium og plast, der i dag indgår i et stærkt genanvendelses kredsløb. Det er svært at gennemskue, hvordan Miljömærkning Danmark vurderer de miljømæssige fordele – fx at kvaliteten i emballagematerialerne kan fastholdes i flere produktliv og derved spare jomfruelige ressourcer. Dette vil ikke være tilfældet med papir/karton og biobaseret plast. Det forekommer ulogisk, at der sker denne afgrænsning, og det kan være med til at signalere en uheldig prioritering af emballagematerialer, hvor Svanemærket kan komme til at favorisere emballagematerialer med en samlet set ringere miljøprofil.

Med mit kendskab til emballageområdet forekommer det her som om, at kriterierne ikke er tilstrækkelig gennemarbejdet til at give retningslinjer, der kan guide til et sikkert valg for forbrugere og indkøbere. Hvis Miljömærkning Danmark ønsker at udarbejde kriterier for fødevareremballager ville det være prisværdigt, om de

understøtter det store arbejde, der foregår i industrien ved at anerkende fx substitution af problematiske stoffer i emballagematerialerne og recirkulering af materialerne i lukkede kredsløb.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan och kapitel 3 Om process efter remiss.

Finnish Plastics Industries Federation

Oppose from the proposals because of following:

Excluding recycled plastics and, nevertheless, requiring recyclability as a requirement for the product are completely inconsistent requirements. Why to prioritize the virgin raw materials when a lot of work has been done on food contact recycling and it is operating and accepted e.g. for PET? We also miss some requirements for the use of resources per packed volume in the criteria.

Nordic Ecolabelling's comments:

Nordic Ecolabelling appreciates your comments. After the consultation period, the other materials have been included in the Criteria. Other materials may be used in the Nordic Swan Ecolabelled packaging if the packaging contains a high proportion of recycled material. Plastic packaging can consist of 80% by weight of bio-based material or recycled material or a combination of these. Requirement for the use of resources per packad volume is indirectly set in the requirement for packaging design (O5). In the first generation of the Criteria, it is difficult to set absolute requirements to efficient use of resources covering all packaging materials and therefore Nordic Ecolabelling has chosen to set an indirect requirement. Opportunities to set requirements of packaging design and function must be reviewed for the next generation of the criteria.

Vinmonopolet (NO)

Ref krav O2 skal det ikke benyttes gjenvunnet materiale i Svanemerket drikkevareemballasje. Jeg antar at dette kravet er stilt for å forhindre/reduere faren for emittering.

Min oppfatning er at dette kan løses ved multilayer forpakninger; et ytterlag av gjenvunnet materiale, og et jomfruelig materiale i direkte kontakt med innholdet. En stor del av emballasjen kan dermed bestå av gjenvunnet materiale uten vesentlig risiko for emisjon.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se även generell svaret till O2 nedan och svar till Finnish Packaging Association i krav O3.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Kriterieförslaget som skickades till remiss hade krav på hög andel biobaserat material (90 %) vilket i praktiken utesluter allt annat material än kartong och plast. Efter remiss har kriterieförslaget ändrats att omfatta också andra material om dessa förpackningar innehåller en viss andel av återvunnet material. Produktgruppdefinition har nu förändrats så att Nordisk Miljömärknings kriterier för förpackningar för flytande livsmedel baserar sig på en hög andel biobaserat material eller återvunnet material eller en kombination av biobaserat och återvunnet material, se närmare krav på materialsammansättning

(O2) med motivering i bakgrunden. Förpackningar kan därmed bestå av olika material - glas, aluminium, plast eller kartong - som är godkänt för livsmedelskontakt. PVC och returpapper får inte ingå.

Motivering till kravet är att det finns vätskeförpackningar som innehåller återvunna material på marknaderna idag och det finns potential att öka den andelen för att gynna cirkulär ekonomi. Ur ett CO₂-perspektiv finns det en miljövinna i att arbeta för förpackningsprodukter som tillverkas av återvunnet material och som dessutom kan ingå i befintliga recirkuleringsystem. Gränsvärden för andel återvunnet material i förpackningar varierar beroende av materialet. Det finns dryckesförpackningar med olika andel av återvunnet material på de nordiska marknaderna och det finns potentialen att öka den andelen för att främja cirkulär ekonomi. Gränsvärden för andel återvunnet material i olika förpackningar är ställt för att vara ambitiösa men ändå uppnåliga.

Se mer detaljerade kommentarer under respektive krav där ni lämnat kommentarer. Se även kommentarer under avsnitt 4.2.1 Vad kan Svanenmärkas och kapitel 3 Om process efter remiss.

Finnish Packaging Association

The total ban on the use of metals is unreasonable - in many recycling plants it is possible to distinguish and recycle, for example, aluminum.

Nordic Ecolabelling's comments:

Nordic Ecolabelling appreciates your comments. See common answer below.

Stora Enso

Criteria document, O2, comment: Metals shall not be used according to this criteria proposal. Our suggestion: Aluminium foil has to be accepted since it is used in aseptic liquid packaging and has many advantages such as longer shelf life and un-chilled distribution chains.

Nordic Ecolabelling's comments:

Nordic Ecolabelling appreciates your comments. See common answer below.

Tetra Pak

Aluminium foil is used to secure long shelf life without the need for chilled distribution. A longer shelf life will lead to lower food waste and therefore a lower environmental impact.

Not allowing metal means that only chilled distribution will be possible. This requires chilled logistics and distribution, which has a higher environmental impact. It would be short-sighted not to allow aluminium foil in an eco-labelling system.

Nordic Ecolabelling's comments:

Nordic Ecolabelling appreciates your comments. The ban on the use of aluminum and other metals in packaging remains in the requirement (excluding aluminium cans). An example is aluminium which has the required barrier properties, in terms of the product's sustainability, in the packaging, but there are several environmental problems related to aluminium production, such as high energy consumption and emissions during production. From an environmental viewpoint it would be relevant that aluminium can be recycled, but the aluminium included as a barrier in multi-

layer packaging is not recycled today, so it is not possible to set recycling requirements. Nordic Ecolabelling believes that the environmental impacts related to aluminium production are so extensive that aluminium is excluded from this first generation of the criteria. The requirement does not apply to threaded metallic seals or foil that thereafter consumer can remove completely at the opening of the packaging or when the packaging is emptied and sort into metal recycling. Nordic Ecolabelling wishes to point out that this requirement can be changed if it is possible to separate and recycle aluminum even in multi-layer packaging in the future.

Tetra Pak

A number of international groups, including CEN, ISCC, ISEAL Alliance and BFA, all agree that bio-based or plant-based content cannot be asserted or claimed based on a mass balance approach. References are provided in a separate document to the Nordic Swan.

Nordic Ecolabelling's comments:

Nordic Ecolabelling appreciates your comments. see the answer below.

Emballasjeforening, Grønt Punkt Norge

02: "Biobaserat material: massbalans är inte godkänt för att beräkna andelen biobaserat material i förpackningar som enbart består av plast, t.ex. plastflaskor, utan det ska finnas full sparbarhet för den biobaserade plasten. För ingående komponenter av plast, som t.ex. korkar och beläggningar i flerskiktsförpackningar eller biobaserad plast som ingår med mindre än 10 viktprocent i förpackningen, kan massbalansen användas med följande förutsättningar:[...]"

Kommentar basert på följande fra *Ordförklaringar og definitioner*:

- Med full spårbarhet (för biobaserade polymerer) menas att man har kontroll på den förnybara råvaran igenom hela produktionsprocessen, t.ex. genom att använda en separat produktionslinje enbart för förnybara råvaror så att den färdiga polymeren består av förnybara råvaror.
- Förnybar råvara definieras som en råvara (primär eller sekundär) som kommer från biologiskt material som kontinuerligt förnyas i naturen inom en kortare framtid, t.ex. spannmål och trä (Europeisk standard EN 16575:2014).

Dette vil legges store begrensninger på bruken av massebalanse. Godkjennelse av massebalanse er viktig for å åpne for flere teknologier og leverandører av biobasert plast på markedet. Et nei til massebalanse lukker ute alle kjemiske prosesser der f.eks. destrømmen er en mix av fornybare og fossile kilder. Da bygger kriteriene en barriere mot full produksjon og bruk av biobasert plast. **Støttes ikke.**

Det følger av sammenhengen at begrensningen «mindre an 10 viktprocent» **ikke støttes, og foreslås fjernet helt.**

Det understrekes at EN16575:2014 krever sporing på atomnivå med mulig verifikasjon av karbonatomer f.eks. med C14-test. Dersom dette legges til grunn, vil kriteriene helt ekskludere fornuftig og etterrettelig bruk av massebalanse. **Støttes ikke.**

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Kravet har inte ändrats efter remissen vilket innebär att massabalansen kan användas för ingående komponenter som t.ex. skruvkorkar och skikt i förpackningar eller för plast som utgör en mindre del av förpackningen (under 10 viktprocent). Förutsättning till användning av

massabalasen är att förnybara råvaror verkligen används till materialproduktionen av polymerer och inte som t.ex. energikälla under produktionen. Detta görs för att gynna utbudet av biobaserade polymerer på marknaden. Nordisk Miljömärkning ställer sig positiv till att biobaserade råvaror kommer in i produktionsflödet men anser ändå att det är viktigt med full spårbarhet för den biobaserade råvaran i en Svanenmärkt förpackning som enbart består av plast. Genom att kräva fullständig spårbarhet säkerställs att den Svanenmärkt förpackningen faktiskt innehåller biobaserade råvaror, vilket är viktigt med tanke på vår trovärdighet och kommunikation till omvärlden och konsumenten. Möjligheter att använda massabalans i själva förpackningen ska ses över till nästa generation av kriterierna.

O3 Material i kontakt med livsmedel

Finnish Packaging Association

Note that recycled materials cannot be used in coating, but in the outer surface this can be done.

The Nordic Ecolabelling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. The requirement that recycled materials can be used in the packaging has been reviewed after the consultation period. Recycled material aren now included in the criteria apart from recycled paper. We are aware that the potential migration from recycled paper can be hindered by using barriers. The legislation concerning recycled paper products is not as comprehensive as for recycled plastics and therefore, Nordic Ecolabelling prefers to maintain the prohibition for recycled paper left in these criteria. Prohibition to recycled pulp/paper/paperboard shall be reviewed for the next generation of the Criteria.

O4 Migrationstest

Fødevarestyrelsen (DK)

Test af migration (O4)

Kriterierne stiller krav til, at der ikke må ske migration af stoffer fra emballagen til fødevarer i mængder over 10 mikrogram/kg fødevarer. Dette svarer i praksis for plast til et forbud mod migration af alle stoffer, da 10 mikrogram/kg fødevarer er fastsat som detektionsgrænse for afsmitning af stoffer i forordning 10/2011 om plastmaterialer og –genstande bestemt til kontakt med fødevarer (artikel 11). Det er uklart i formuleringen af kriterierne, om denne grænse gælder for samtlige stoffer i fødevareremballagen, inklusive indhold af restmonomerer og utilsigtet tilførte stoffer, de såkaldte NIAS.

Der er en grænse for total migration fra plast på 60 mg/kg fødevarer i forordning 10/2011, hvilket ligger væsentligt over de 10 mikrogram/kg fødevarer foreslået i kriterierne. Der er ligeledes grænseværdier for afsmitning fra plast til fødevarer i forordning 10/2011 for enkelte stoffer, der ligger væsentligt over de 10 mikrogram/kg fødevarer. Disse grænseværdier er fastsat med baggrund i risikovurderinger af den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet, EFSA (link til EFSA's principper for risikovurdering af afsmitning fra fødevarerkontaktmaterialer). Det vil sige, at det kan være sundhedsmæssigt forsvarligt med en migration over de 10 mikrogram/kg fødevarer, som for plast svarer til et forbud mod migration. Det er uvist, hvorvidt det er muligt at fremstille et materiale, der er så inert, at der ikke sker migration over de 10 mikrogram/kg fødevarer for enkelte stoffer.

Det er uklart fra kriteriebeskrivelsen, hvordan migrationen fra materialet skal testes. Kriterierne henviser til en artikel af Bengström et al., men denne har testet ekstrakter af materialer og angiver ikke testmetoder for migration. Ekstraktion vil overestimere migrationen fra materialet. For plastmaterialer kan testbetingelserne i forordning 10/2011 anvendes, men for materialer af pap og papir er der ikke etableret testbetingelser for migration.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Se även gemensamt svar nedan.

Teknologisk Institut

Teknologisk Institut mener det er uhensigtsmæssigt hvis regulering af kravene til materialer i kontakt med fødevarer blandes ind i disse regler om Miljømærke og bæredygtighed.

Selvfølgelig skal alle forordninger være opfyldt og dokumenteret. Udfordringen omkring fødevarekontaktmateriale er, at dette er særdeles velspecificeret for plast. For pulpaseret emballage er reglerne under implementering, mens de øvrige emballagematerialer kun er omfattet en mere generel lovgivning.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Se även gemensamt svar nedan.

Eurofins

Øverst på side 11 angives det, at migrationen fra den færdige primære emballage ikke må overskride 10 µg/kg per migrerende stof. Måske bør det præciseres, at grænsen per stof er 10 µg/kg fødevarer for at undgå misforståelser. Vi oplever ofte, at der anvendes stoffer, som er tilladt til kontakt i fødevarer med en fastsat specifik migrationsgrænse – f.eks stoffer fra plastforordningen eller stoffer der findes på positivlisten i den Schweiziske nationallovgivning for f.eks. trykfarver. Hvis sådanne stoffer anvendes, bør det præciseres, at de skal overholde deres respektive specifikke migrationsgrænser, mens der for stoffer der ikke findes på positivlister med en specifik begrænsning gælder en specifik migrationsgrænse på 0,01 mg/kg.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Se även gemensamt svar nedan.

Plastindustrien (Dk)

Da de nævnte testmetoder i kriterieforslaget ikke er offentligt tilgængelige, er det ikke muligt at sammenligne de angivne krav, med kravene i Plastforordningen (10/2011) samt Forordning 282/2008 om materialer og genstande af genvundet plast bestemt til kontakt med fødevarer. Desuden synes testmetoden fra Food Additives & Contaminants beregnet til at vurdere tilsætningsstoffer i fødevarer, hvorfor det ikke giver mening, at anvende disse kriterier til at vurdere afsmitning fra emballager til fødevarer.

Plast er via Plastforordningen et af de mest gennem regulerede materialer med meget kontingente test- og analysemetoder. I praksis skeles ofte til disse testkriterier når afsmitning til fødevarer skal vurderes for andre materialer (eks. pap eller papir). Dette er netop en konsekvens af, at testbetingelserne har høj grad af robusthed og giver endda mulighed for at sammenligne afsmitning på tværs af materialerne på visse parametre. At indføre et nyt supplerende testparadigme udvander de obligatoriske

krav fra lovgivningen og skaber uigennemsigtighed set fra forbrugerens og virksomhedernes perspektiv.

Plastindustrien ser det som helt centralt, at der opstilles robuste testkriterier og -metoder som objektivt gør det muligt at sammenligne testresultaterne, uden at dette påfører producenterne unødige byrder mht. dokumentation.

En samlet migrationsgrænse på 10 µg/kg (10 ppb) per emne, vil være tæt på eller under detektionsgrænsen, hvilket skaber usikkerhed for, hvornår kravet i kriteriedokumentet er overholdt. I praksis kan det således betyde, at ens udførte test kan give forskellige resultater. En samlet grænseværdi defineret som en migration per emne er ikke praktisk anvendelig, idet migrationen dermed er afhængig af emballagens størrelse (overfladeareal), hvilket er for upræcist. I stedet bør der henvises til definitionerne i Plastforordningen, hvor den samlede migration ikke må overstige 10 milligram pr. dm² overfladeareal i kontakt med fødevaren(mg/dm²).

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Se även gemensamt svar nedan.

Plastindustrien (Dk)

Således skal der, udover de ufravigelige lovgivningsmæssige krav om migrationstest, gennemføres endnu en migrationstest.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Intention av kravet på migrationstest var att testa förpackningen för "non-intentionally added substances" (NIAS) i förpackningar. Tyvärr, blev kravet lite oklart formulerat vilket förorsakade missförstånd i remissen. Nordisk Miljömärkning ställer krav på att primärförpackningen kommer att testas för eventuellt migrerande ämnen av non-intentionally added substances (NIAS). Testningen baserar sig på rekommendation som Nordisk Miljömärkning har fått i revision av Nordisk Miljömärknings kriterier för engångsartiklar för mat.¹ Non-intentionally added substances (NIAS) är kemiska föreningar som inte tillsätts avsiktligt under tillverkningsprocessen men som kan förekomma i material i kontakt med livsmedel. Bevakning av sådana ämnen har ökat under de senaste åren på grund av ökad känslighet i de kemiska analyserna. NIAS kan härstamma från olika källor och inkluderar nedbrytningsprodukter från material i kontakt med livsmedel och föroreningar av oönskade produkter från ursprungsmaterialet. Dessa kan migrera till livsmedel och därmed kan konsumenterna bli exponerade för dessa kemikalier. Därför ställer Nordisk Miljömärkning krav på att primärförpackningen kommer att testas av oberoende tredje part för eventuellt migrerande ämnen av NIAS, d.v.s. alla ämnen som migrerar (eller är extraherbara) från primärförpackningen med hjälp av olika lösningsmedel (vattenhaltiga, sura, feta) beroende på avsett användningsändamål. Kravet gäller primärförpackningar tillverkat av i) papper och kartong, (ii) jungfrulig och återvunnen plast och (iii) aluminium inkludering beläggning.

Migration ur en färdigställd primär förpackning får inte överstiga 0,01 mg ämne per kg livsmedel. Det preciseras ändå i kravet att för ämnen som finns på i EU 10/2011 ska gällande regler följas och ämnen ska uppfylla deras respektive specifika migrationsgränser, medan för en substans som inte är i positivlistor med en specifik restriktion, gäller en specifik migrationsgräns på 0,01 mg ämne per kg livsmedel

¹ Food packaging Forum Foundation. Consultation - proposal on revised criteria for Nordic Swan Ecolabelling of disposables for food Comments. the 2. February 2017.

ovan. I principen ingår NIAS i förordningarna EG 1935/2004 och EG 10/2011 men NIAS är inte listade i plastförordningen. För närvarande finns det inte heller gränsvärden för migration eller exponering i något regelverk. I praktiken rekommenderar testlaboratorier ofta ett tröskelvärde på 0,01 mg/kg i livsmedel, vilket även Nordisk Miljömärknings gränsvärde baserar sig på. Nivån definieras faktiskt i EG 10/2011 förordningen för migration genom en funktionell barriär för ämnen som tillsats avsiktligt men som inte är listade i förordningen. Gränsvärden som anges i kravet gäller inte för ämnen som är klassificerade som cancerframkallande (Carc.), mutagena (Muta.), reproduktions- och toxiska (Repr.) enligt CLP förordningen 1272/2008 eftersom det finns inget tröskelvärde för dessa utan dessa ämne borde vara helt uteslutna i livsmedelförpackningar. Därför preciseras det i kravet att ämnen som inte får migrera som NIAS är desamma som förbjuds i själva tillverkningen, det vill säga krav på CRM-ämnen i O16 och krav på övriga exkluderande ämnen i O17 i kriterierna. Om dessa ämnen inte får användas i produktion av förpackningar är det även helt relevant att dessa inte får migrera som NIAS i förpackningen.

Tetra Pak

Should take consumer safety as a starting point and the substances that are of concern from this perspective. Right now, everything is included. To put one general limit for all substances is not appropriate. The limit should be based on internationally recognised scientific principles on risk assessment.

The Nordic Ecolabelling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. see the common answer below.

Stora Enso

- Migration from finished primary packaging shall not exceed 10 ug/kg (10 ppb) per migrating substance. Quite strict requirement and not in line with Regulation 10/2011 (applicable for the plastic layer) where e.g. some substances may have a Specific Migration Limit (SML) which may be much more than 10 ppb (e.g. 30 mg/kg).
- Criteria document, O4, comment: Test method in accordance with the Food Additives & Contaminants testing method: Part A 33 (6) or similar. We are not familiar with this method.
- Criteria document, O4, comment: "Test result from an independent third party in accordance with the method described in the requirement." Does this refer to all test mentioned above? If yes – we do not have third party test reports for all LPB grades as we make analysis based on worst case assumptions. There is no point to do all the test for all grades with only minor differences in their recipe etc.

The Nordic Ecolabelling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. Intention of the requirement was to test the packaging for non-intentionally added substances (NIAS). Unfortunately, the requirement was unclearly formulated in the consultation proposal and therefore, caused some misunderstandings. Nordic Ecolabelling sets the requirement that the primary packaging shall be tested for the migration of non-intentionally added

substances (NIAS). The testing was based on the recommendation which Nordic Ecolabelling has received in consultation of Nordic Ecolabelling Criteria for the Disposables for Food.² Awareness of such substances has increased in recent years due to the increased sensitivity of the chemical analyses. NIAS may originate from various sources and include degradation products from materials in contact with food and contamination with adverse products from the original material. These can migrate to food and consumers can thereby probably be exposed to these chemicals. Nordic Ecolabelling therefore sets the requirement that the primary packaging shall be tested by an independent third party for the toxicity of the overall migrating substances, i.e. all substances which migrate from the packaging with the help of various solvents (aqueous, acid, fatty), depending on the intended use. The requirement applies to primary packaging made of i) paper and paperboard, (ii) virgin and recycled plastics and (iii) aluminum including coatings.

Migration from the primary packaging may not exceed 0,01 mg substance per kg food. However, for substances listed in EU 10/2011, current rules must be followed and substances must meet their respective specific migration limits, whereas for a substance that is not in the positive lists with a specific restriction, a specific migration limit of 0,01 mg substance per kg food applies. In principle, NIAS is included in Regulations EC 1935/2004 and EC 10/2011, while NIAS is not listed in the plastic regulation. There are currently no threshold values either for migration or exposure, in any regulations. In practice, test laboratories often recommend a threshold value of 0,01 mg/kg in food, on which Nordic Ecolabelling's threshold value is also based. The level is actually defined in Regulation EC 10/2011 for migration through a functional barrier for the substances which are added intentionally, but are not listed in the Regulation. The limit value does not however apply to substances that are classified as carcinogenic (Carc.), mutagenic (Muta.) or reprotoxic (Repr.) in accordance with CLP Regulation 1272/2008. There is no threshold for these classified substances and they should be completely excluded in food packaging. Therefore, it is stated in the requirement that substances that are not allowed to migrate as NIAS are those excluded in the production, that is CRM-substances in requirement O16 and and requirement for other substances excluded from use O17. If these substances can not be used in packaging production, it is also essential that they do not migrate as NIAS in the packaging.

O5 Förpackningens design

Teknologisk Institut (DK)

Disse kvalitative krav er særdeles fornuftige, men kan fortolkes fuldstændig subjektivt. Hvis de skal have nogen mening skal kravene kunne kvantificeres.

Det er Teknologisk Instituts opfattelse, at det er muligt at kvantificere og opsætte målbare krav omkring de nævnte kvalitative målsætninger.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Nordisk Miljömärkning är helt enig att materialeffektivitet ska främjas i förpackningar. I flera Nordisk Miljömärknings kriterier t.ex. i kemi-tekniska produktgrupper ställst det krav på

² Food packaging Forum Foundation. Consultation - proposal on revised criteria for Nordic Swan Ecolabelling of disposables for food Comments. the 2. February 2017.

materialeffektivitet genom krav på förpackningssystemets vikt/nytta-förhållande (VNF). Under kriterieutvecklingen diskuterades det även om möjligheter att ställa absoluta krav på resurseffektivitet (så som krav på form och vikt av förpackningen). Det ansågs dock svårt att ställa sådana absoluta krav i första generation av kriterierna. Krav på vikt-volymförhållande av engångsglasflaskor är det enda absolut krav som ställs på förpackningens design. Däremot kan Nordisk Miljömärkning ställa indirekt krav för dessa via designmässiga krav som är relevant för alla olika förpackningar. Nordisk Miljömärkning har lång erfarenhet att jobba med olika producenter i olika produktgrupper och kontakt med tillverkaren visar att om dessa miljöärenden inte beaktas i företagets kvalitetsmanual eller företagsledning inte är förbunden med konkreta mål att minska miljöbelastning kommer dessa saker lätt att ignoreras i varjedags arbetet. Då blir det inte konkret miljöarbete i företaget som leder till reel miljövinster. Kravet O5 är utformat för designen av förpackning ur miljösynpunkt i åtanke. Det är förpackningstillverkaren som ser över att miljöfrågor beaktas i designfas av förpackningen eller kan utvecklas tillsammans med tillverkaren av produkten från livsmedelproducentens egna utgångspunkter som har inför till kravtext efter remissen. Genom att ställa krav på att förpackningstillverkaren har rutiner i designfasen, önskar Nordisk Miljömärkning främja förpackningar som är genomtänkta ur hållbarhetssynvinkel. Möjligheter att ställa konkreta krav på materialeffektivitet ska ses över till nästa version av kriterierna.

Finnish Packaging Association

- What does the resource efficiency mean in this context? How will this be ensured if this is a requirement?
- Good ambition, but is this requirement more like a "nice to know" requirement. What if the manufacturer does not have any requirements, but the packaging otherwise meets the requirements in the criteria? Packaging can also be developed together with the manufacturer of the product from their own premises.

The Nordic Ecoballling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. In the first generation of the Criteria, it is difficult to set absolute requirements to efficient use of resources covering all packaging materials and therefore Nordic Ecolabelling has chosen to set an indirect requirement for the packaging design (O5). Nordic Ecolabelling may impose indirect requirements for these through requirements that are relevant to all different packages. Nordic Ecolabelling has long experience working with different manufacturers in different product groups and contact with the manufacturer shows that if these environmental issues are not taken into account in the company's quality manual or management is not linked to concrete goals to reduce environmental impact, these things will be easily ignored in everyday work. Then there is no concrete environmental work in the company that leads to real environmental benefits. The requirement O5 is designed for the design of packaging from an environmental point of view. It is the packaging manufacturer who reviews that environmental issues are taken into account in the design phase of the packaging or can be developed together with the manufacturer of the product from the food manufacturer's own starting points, which is added in the requirement after the consultation. By requiring the packaging manufacturer to have routines in the design phase, Nordic Ecolabelling

wishes to promote packaging that is thought out of sustainability. Opportunities to set absolute requirements of packaging design and function must be reviewed for the next generation of the criteria. It is also required that packaging manufacturers have routines for working with strategic goals to reduce environmental impact in their packaging production. This may be in the form of e.g. mapping of energy efficiency measures or dialogue with subcontractors to reduce environmental impact in raw material production. Then there will be concrete environmental work in the company that can be documented and lead to real environmental gains.

Stora Enso

Criteria document, O5, comment: “..dialogue with subcontractors...” Can subcontractor be replaced with a word supplier?

The Nordic Ecoballling’s comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments and will replace the term.

O6 Återvinning av primärförpackning

Miljøstyrelsen (DK)

Miljøstyrelsen støtter kriterier henblik på at undgå materialer (fx PLA) eller kemikalier (fx carbon black), der hindrer eller reducere genanvendelse.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Se även gemensamt svar nedan.

ARC (DK)

ARC I/S er en kommunalt ejet (København, Frederiksberg, Hvidovre, Tårnby og Dragør kommuner) affaldsbehandlingsvirksomhed (energianlæg, indsamling af genanvendelige materialer, forsøgsanlæg til sortering af plast mv) som bl.a. afsætter kildeindsamlet plast fra husholdninger til sortering og genanvendelse. Sammen med Københavns Kommune har vi gennemført forsøg med sortering af plast fra husholdninger for at få større forståelse for, hvorfor det er så dyrt at få genanvendt plasten. En af de væsentlige faktorer er, at plastemballage, som udgør en stor del af plastaffaldet, er fremstillet af flere typer plast (polymerer), som ikke er til at skille ad. Høj polymerrenhed øger genanvendeligheden og værdien af plasten. På den baggrund vil vi gerne anføre en række bemærkninger til forslaget til kriterier for Svanemærkning, som er sendt i høring med svarfrist 15. december 2017.

Det fremgår af forslaget, at intentionen med kriterierne er at stimulere udviklingen af fornybare materialer, som kan erstatte fossile materialer. Forslaget er at mindst 90% af fornybare råvarer i emballagen skal være biobaseret, og at højst 10% må være fossilt baserede polymerer.

Der bliver stillet krav om fuld sporbarhed for de 90% biobaserede råvarer, mens den såkaldte massebalancemetode må benyttes for de resterende 10% og for delkomponenter som fx skruelåg. Derved tillader kriterierne som vi forstår det en sammenblanding af biobaserede og fossilt baserede polymerer i emballager. Det fremgår ikke om det er muligt at sortere biobaserede polymerer fra fossilt baserede polymerer ved hjælp af NIR-scannere, som er det tekniske udstyr der anvendes i plastsorteringsanlæg. Det kan vanskeliggøre afsætning af både den biobaserede og den fossile plast til genanvendelse hvis de er blandet sammen. Det står derfor ikke

klart hvordan en biobaseret svanemærket emballage skal kunne genanvendes, sådan som et andet kriterie angiver.

Svanemærkede emballager må ikke indeholde recirkuleret plast eller papir for at forhindre uønskede kemiske stoffer i emballagen (som kan migrere over i fødevarerne). Dette forstår vi som gældende for den primære indpakning hvor fødevarekontakt finder sted og hvor emballagen skal leve op til EFSA krav. De sekundære og tertiære forpakninger bør kunne fremstilles af plast med en vis andel recirkuleret plast. Det kunne med fordel indgå i kriterierne.

Endelig vil vi anbefale, at man ser på muligheden af at kræve at lim skal være vandopløselig, så det er lettere at få adskilt emballagen fra etiketter og andet påklistret, og derved lettere at få et rent, genanvendeligt materiale.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Se gemensamt svar nedan.

SUZTAIN A/S

Kan genanvendes, hvilket fremmer cirkulær økonomi.

Dette er jfr tidligere næppe foreneligt med ønsker til maksimering af fornybare materialer. Kravet bør enten frafalde eller som minimum ses i sammenhæng med kommentarer under punkt 5.

5. Nye og skærpede krav for emballagematerialer og mængden af emballage for at fremme cirkularitet (O14-O15, remissförslag för Svanens kriterier för.).

Den gode tanke til trods mener vi ikke Ecolabel er kvalificeret til at inddrage dette på nuværende tidspunkt. Vores synspunkt beror på at den nordiske infrastruktur for genbrugsmaterialer ikke i fornødent omfang tager hensyn til de nyeste bioplast muligheder. Da bioplast er problematisk i forhold til genbrug pga krydskonterminering til traditionel plastik (fx PE/PET/PP) vil et krav i forhold til Svanemærket med stor sandsynlighed medføre omfattende problemer med følgeskader for de nuværende retursystemer.

Det er vores opfattelse at emballage naturligt hører til Svanemærkets samlede krav, men bør ses i en udvidet sammenhæng for at undgå skadelige følgevirkninger for genbrug af plastikmaterialer. Denne infrastruktur er et overordnet politisk anliggende.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Se gemensamt svar nedan.

Dansk Erhverv

Som en sidste bemærkning skal det nævnes, at Dansk Erhverv arbejder på at fremme re-design af produkter og emballager, så de kan indgå i cirkulær økonomi. Dansk Erhverv har sammen med en række andre aktører fået tildelt midler fra Miljøstyrelsens "Pulje for design af plastemballage" til at udvikle dogmeregler, der skal fremme mere bæredygtige emballager, herunder emballager til fødevarer. Det er oplagt, at dogmereglerne kommer til at fraråde, at bruge bionedbrydelige plastmaterialer til emballager, fordi de spænder ben for effektiv genanvendelse. Det er derfor også helt uforståeligt, at Svanens krav ikke har forstået denne problemstilling og derved underminerer sig selv, som værende et mærke, der fremmer klimavenlig emballage og cirkulær økonomi.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Avfallsfasen spelar en viktig roll i förpackningarnas livscykel och därför är det relevant att Nordisk Miljömärkning ställer krav på den. Nordisk Miljömärkning kan generellt arbeta för att förpackningarna ska återvinnas och ställa krav som syftar till att underlätta den processen. Därför ställs det krav på att primärförpackningar ska kunna materialåtervinnas (O6). Eftersom Nordisk Miljömärkning främjar utvecklingen av materialåtervinningsprocesser, anses förbränning med energiåtervinning inte som återvinning i dessa kriterier.

Genom att kräva plaståtervinning finns ett indirekt förbud mot polymer som inte kan återvinnas. Exempel på detta är biologiskt nedbrytbar/komposterbar plast såsom PLA. Komposterbare/nedbrytbare plaster som PLA kan inte materialgjenvinnas i dagens systemer, og kan også skape problemer for den allerede eksisterende materialgjenvinningen. Slike komposterbare/nedbrytbare plaster passer derfor ikke inn i EU:s mål om økt materialgjenvinning og sirkulær økonomi. Krav på at emballasjen skal gjenvinnas gjelder for hovedmaterialet i emballasjen. Dersom emballasjen kun består av plast kan emballasjen ikke bestå av komposterbar/nedbrytbar plast. Komposterbare/nedbrytbare plaster kan derimot anvendes som laminat, belegning etc i f.eks kartongprodukter. I slike tilfeller vil platen uansett sorteres bort og gå til forbrenning slik situasjonen er i dag. Nordisk Miljömärkning ønsker å påpeke at dette kravet kan endres dersom det i framtiden fins et resirkuleringssystem for komposterbare/nedbrytbare plaster.

Krav på återvinningsdesign (O5) är även ställt på att främja produkter som är lättare att återvinna i befintliga processer. Det är speciellt starka, solida färger med pigmentet kimrök (carbon black) som kan skapa problem i moderna och automatiska sorteringsanläggningar eftersom NIR-tekniken inte kan identifiera materialet. Dessa produkter kan därför hamna i restfraktionen så att de inte återvinns. Därför ställs det krav på att plastförpackningar som enbart består av plast inte ska färgas i svart. När plastförpackningar sorteras med hjälp av IR kan detektorn bara urskilja ett plastmaterial åt gången. Om en plastförpackning bär en etikett av en annan plasttyp försvårar det sorteringen. Därför ställer Nordisk Miljömärkning kravet att eventuell etikett/sveppplast max får täcka högst 60 % av förpackningens yta. Det ställs även krav på att etikettlimmet bör vara vattenlösligt vid 60–80 °C alternativt vara ett alkalilösligt smältlim. Detta för att göra det lättare att avlägsna etiketten.

Eftersom dessa kriterier har fokus på förpackningen i sig är det motiverat att det ställs krav inte endast på primärförpackningen utan även på förpackningssystemet, d.v.s. den primära, sekundära och tertiära förpackningar. Under arbetets gång har det diskuterats om möjligheter att ställa krav på sekundära och tertiära förpackningar t.e.x att dessa inte får innehålla PVC/PVDC, ska vara av förnybara material och ska gå att materialåtervinna eller återanvända. I denna första generation av kriterierna har det dock tagits beslut om att krav på sekundära och tertiära förpackningar inte ska vara med. Dock ställts det indirekt krav på sekundära och tertiära förpackningar i kravet på förpackningsdesignen (se närmare O5). Möjligheter att ställa krav på sekundära och tertiära förpackningar ska även ses över till nästa generation av kriterierna.

Dansk Affaldsforening

05 Förpackningens design og 06 Återvinning av primärförpackning

Det fremgår, at emballageproducenten skal sikre at emballagen er let at genbruge eller genanvende, og at den skal kunne materialegenanvendes i de eksisterende genanvendelsessystemer i norden. Dansk Affaldsforening ser gerne, at der stilles konkrete mål for hvor meget af emballagen, der skal kunne genanvendes. Vi forventer at kravene fra EU til genanvendelse af emballage forhøjes, samt at der skal måles på den reelt genanvendte mængde, når vi fremover skal opfylde emballagedirektivets målsætninger. Derfor er det vigtigt, at der stilles konkrete krav, som fx at 80% af en papiremballage og 90% af en plastikemballage reelt skal kunne genanvendes, hvis borgeren har håndteret/sorteret emballagen korrekt.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Nordisk Miljömärkning är helt enig om att det vore relevant att ställa krav på hur stor andel av förpackningen verkligen kan återvinnans t.ex. (80 eller 90 vikt-%). I första generation av kriterierna är det utmanande för Nordisk Miljömärkning att ställa absoluta krav på det. Därför ställs det krav på att förpackningar ska kunna materialåtervinnas i befintliga systemen. Möjligheter att ställa absoluta krav på andel återvinningsbara material i förpackningar tillverkat av olika material ska ses över till nästa version av kriterierna.

Teknologisk Institut (DK)

Ved at forbyde forbrænding med energigenanvendelse som eneste markedsmulighed vil man i praksis forhindre miljømærkning af emballager med høj barriere overfor kritiske gasser. Konsekvensen vil som nævnt tidligere blive madspild, der er en væsentlig større belastning af miljøet. Der er igen et krav, der er i modstrid med forslaget målsætning.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Ni har det helt rätt att krav på materialåtervinning och förbud mot energiåtervinning kan utesluta vissa barriärer som t.ex. aluminium, som används som barriär i kontakt med livsmedel för att uppnå olika önskade funktioner i förpackningen (gas- och vätskebarriärer). Aluminium är tills vidare en av de funktionsmässigt bästa barriärerna, Idag finns det ännu inte något biobaserat material på marknaden som kan ersätta aluminium.

Aluminium har en funktion som barriär med tanke på produktens hållbarhet i förpackningen. Men det finns flera miljöproblem knutna till produktionen av aluminium, t.ex. hög energiförbrukning och utsläpp under tillverkningen. Ur miljösynpunkt vore det relevant att ställa krav om att aluminiumbarriärer ska gå att återvinna, men aluminium som ingår som barriär i multiskiktförpackningar kan inte idag återvinna. Nordisk Miljömärkning anser att miljöpåverkan knutna till aluminiumtillverkningen är så pass stora att aluminiumbarriärer utesluts i denna första generation av kriterierna. Nordisk Miljömärkning vill påpeka att detta krav kan ändras om det går att separera och materialåtervinna aluminiumbarriärer i multiskiktförpackningar i framtiden. se även gemensamt svar nedan.

07 Plastförpackningar med återvinningsdesign

Teknologisk Institut (DK)

Det virker mærkeligt, at der kun stilles krav til plastmaterialer omkring genvinding. Hvorfor igen krav til de øvrige emballagematerialer?

Fyldstoffer er anvendt i stort set alle emballager. I forslaget er der både et vægtfylde og vægtprocent krav, som ikke er begrundet. Et logisk kravene kunne være at virksomhederne skal dokumentere, at mindst 80% af alle forbrugerne i alle skandinaviske lande har adgang til et genvindingssystem, der kan håndtere den konkrete brugte emballage – uanset materialevalget.

Vi anbefaler ligeledes at indføre et krav om, at den fornødne rensning af emballagen ikke må være mere miljøbelastende end den samlede fordel ved at genvinde. Flere miljøanalyser har eftervist at vask af en brugt emballage er mere belastende for miljøet end den miljøfordel, der er ved genvinding.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Efter remissen har kriterier justerats så att andra material än biobaserat även ingår och därmed krav på förpackningar med återvinningsdesign även omfattar krav på andra material som glas och aluminium. Ni har det helt rätt att det vore relevant att företagen skulle kunna påverka att minst 80 % av alla konsumenter skulle ha möjlighet att återvinna sitt avfall i de nordiska länderna. Det finns potential att öka återvinningsprocenten i de nordiska länderna, men styrbarheten av Nordisk Miljömärkning att ställa direkta krav på avfallsfasen anses ganska låg. Förpackningens avfallsfas påverkas av många faktorer, såsom sorteringsmöjligheter i varje land eller kommun och hur konsumenten i slutändan sorterar. Nordisk Miljömärkning kan dock generellt arbeta för att förpackningarna ska återvinnas och ställa krav som syftar till att underlätta den processen. Därför ställs det krav på att primärförpackningar ska kunna materialåtervinnas (O6). Undersökningar visar att utsläpp av växthusgaser från materialåtervinning är lägre än från jungfrulig materialtillverkning.³ Det framgår inte helt tydligt vilken rengöring av förpackningen ni hänvisar till men möjligheter att ställa krav på rengöringen av förpackningen kan ses över till nästa generation av kriterierna om det finns potential och styrbarhet för Nordisk Miljömärkning att ställa ett sådant krav.

Dansk Affaldsforening

07 Plastförpackningar med återvinningsdesign

Der er mange, der kommer med bud på, hvordan en plastemballage, der er egnet til genanvendelse skal se ud. Vi vil gerne gøre opmærksom på den oversigt, der er udarbejdet i forbindelse med [LIFE-projektet Plastic Zero](#). Her er der stillet højere krav til materialesammensætning, farvebrug og størrelser på etiketter, hvis emballagen skal have høj genanvendelighed. Dansk Retursystem har ligeledes udarbejdet [designønsker](#), hvor der også stilles krav til lineren. Dansk Affaldsforening opfordrer til at stramme op på de foreslåede krav, således at der reelt kan ske en god genanvendelse – og gerne til fødevarerformål.

³ Nordiska Ministerrådet, Karl Hillman, Anders Damgaard, Ola Eriksson, Daniel Jonsson och Lena Fluck, "Climate Benefits of Material Recycling – Inventory of Average Greenhouse Gas Emissions for Denmark, Norway and Sweden", TemaNord 2015:547.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Krav på förpackningens design (O5) och Förpackningar med återvinningdesing (O7) syftar både till att uppmuntra och underlätta möjligheter att återvinna förpackningar. Efter remissen har kravet förtydligats att primärförpackningar ska ges en utformning som underlättar materialåtervinning. Kravet är även utvidgat att täcka även andra material än plast t.ex. det ställs krav på att glasflaskan inte får innehålla porslin eller keramik som stör återvinningsprocessen. Eftersom återvinningsprocesser varierar för olika material varierar även krav på olika material. Plast har ända flera krav eftersom det finns potential att främja sorteringen och därmed återvinning av olika plasttyper. Efter remissen har kravet även ändrats så att plastförpackningar inte får infärgas med Carbon Black. Möjligheter att ställa flera krav på plast som främjar återvinning ska ses över i nästa revision av kriterierna.

Finnish Packaging Association

The size of the package must be taken into account in the labels. In the small packages, the size of the labels may be larger in order to include all statutory information and different language versions in the package.

The Nordic Ecolabelling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. The design requirement for the size of the labels has been set according to the information available^{4,5}. When plastic packaging is sorted using IR, the detector can only separate one plastic material at a time. If plastic packaging carries a label of another type of plastic, this impedes sorting. Nordic Ecolabelling therefore requires that any label/scanning plastic covers maximum 60% of the packaging's surface. If the same material is used for the label/scanning plastic as for the packaging, this requirement can be disregarded.

UPM Raflatac

We propose that O7 is modified because the current version is not accurate enough. It is not clearly defined what are the requirements behind this clause and these criteria is not supporting the recyclability in the best manner.

Comments for O7: Adhesives for labels: Adhesive used to attach labels to packaging must be hot-melt adhesive (melts at 60 to 80°C) or water-soluble and alkaline Proposed criteria do not automatically improve the recyclability nor fully cover all the solutions that support the recyclability and fulfill the other functional requirements that label should provide. In general even in the Nordic countries plastic recycling systems are all the time developing and not all the best practices are established yet. The best adhesive solution is also depended on the substrate material for example different plastics are recycled using different process steps.

Soluble adhesive is quite rarely used for self-adhesive labeling (using pressure sensitive adhesive PSA) because of the chemistry and needs for the adhesive performance i.e. resistance against humidity/water. As one example, water-soluble adhesive solution can cause product safety issue during the usage of the package; Labels with water-soluble adhesive are easily removed under wet conditions and Therefore the labels might remove unwantedly and cause safety issue due the

⁴ Plastkretsen och Förpacknings och tidningsinsamlingen, Bättre förutsättningar för återvinning av plastförpackningar

⁵ <https://www.grontpunkt.no/media/2777/report-gpn-design-for-recycling-0704174.pdf>

missing product information. Soluble adhesive also can cause unexpected environmental impacts i.e to waste water treatment. I haven't received reliable documentation from the recyclers to proof that soluble adhesives can be treated on the waste water treatment plants and are not causing unwanted impacts. As said Truly soluble adhesive solutions (especially for film labels) are not currently widely existing and thus it requires further testing to be proofed that water-soluble adhesive are performing as expected. If you have received some additional information from other sources we are more than happy to discuss.

In addition, there are some acrylic based adhesives designed for wash off from PET containers. These adhesives are not water-soluble but they can be still removed by washing and the label residues, containing inks and adhesives, can be removed from the recycling stream when the label material has density <1.

The current guidelines also exclude one very good solution that could support the package recycling which could be usage of removable labels (in comparison to permanent labels). This kind of labeling solution would allow that the consumer could remove the label before putting it to recycling and that way remove the adhesive as well as the printing inks that both may be harmful for the recycling. But of course, this require action from the consumer side which can be more difficult to educate.

In conclusion soluble adhesive is not necessary the right term to be used to describe the performance wanted with these criteria. and not all hotmelt adhesives improve the recyclability of containers made out of different substrates. We recommend you to consider if different recycling streams in Nordic countries are established enough to provide the general criteria for label adhesives because some solutions might work for one recycler and packaging material but then other recycler/other packaging material has other requirements.

If you want to set up criteria for adhesives used it would work better if you rather describe the function that is needed which might vary for different substrate material (different for cardboard and plastic) based on the recycling method used. For example, PET bottles are often washed and sink-float separation is used to separate the PET substrate and the labels & lids. There the adhesive needs to wash off clearly without leaving residues to the plastic package surface in temperature between 65-80 Celsius if the labels are removed by washing.

Comments for 07 Label scanning plastic size

It is stated that label should not cover more than 60% of the surface but the requirement does not apply if the same material is used for label and package. This statement is accurate when PSA labels are used but it is untrue for PET containers with sleeves. For PET containers it is less harmful to have full body polyolefin sleeve in comparison to using PETG sleeve. According to our testing with different NIR sorting equipment they were able to recognize the substrate PET with full body PO sleeve and due the density difference the sleeve material can further separate from the PET flakes. In other hand PET bottle with PET sleeve is not easily recyclable because the PET used for the bottle and PETG used for the sleeve are different types with different properties.

So, we propose that you include exception when sleeves are used for PET bottles. Then criteria should allow PO sleeves for PET bottles and not allow PET sleeves.

General comments

In these criteria you haven't set requirements for the combination of the materials. different label materials can be better or worse depending of the combination with package material. In general for example paper label with paper/cardboard box is better combination than with film label. Almost in contrary right selected plastic label might be a better match for plastic packages than paper label.

The Nordic Ecoballling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. Nordic Ecolabelling is quite aware of that plastic recycling systems are currently developing and different recycling streams are established in the Nordic countries causing challenging to set the overall requirement for the recycling design. The formulation of the requirement is based on the published guidelines available. Since this is the first generation of the Nordic Ecolabelling criteria for packaging it was decided that the requirement is not set to be very detailed. Opportunities to set more extensive requirements of recycling design shall be reviewed for the next generation of the criteria.

O8 Information till konsumenterna

Miljøstyrelsen (DK)

I den forbindelse må det (uanset materialet som emballagen er lavet af) være et *must*, at informationen om korrekt sortering placeres i umiddelbar nærhed af Svanemærkets logo (Bilag 1). Det er måske en vigtigere information end, at emballagen er lavet af fornybare råvarer (også jævnfør bemærkninger om glas og aluminium). Idet ordene *sorter* og *emballage* går igen på tre af de nordiske sprog (dansk, svensk og norsk) bør en sætning om korrekt sortering indgå, fx *Sorter emballagen som plast/pap/papir/glas/aluminium* i de tilfælde, hvor der nationalt er mulighed for indsamling.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Det är viktigt att märkningen är lätt synlig och av sådan karaktär att konsumenten förstår det. Kravet är obligatoriskt i kriterierna. Vänligen notera att krav på slutlig utformning av speciellt anpassat Svanemärke enligt riktlinjer som Nordisk Miljömärkning har godkänt formuleras vidare efter framtagande av kriterier.

Dansk Affaldsforening

I Danmark har kommunerne udviklet [fælles piktogrammer](#), som skal vejlede om korrekt affaldssortering. Disse er designede på en måde, så de også kan anvendes på emballager. Vi håber at I kan henvise til disse i baggrundsrapporten under punkt 08 og i øvrigt vil være interesserede i at arbejde videre med fællesnordiske symboler.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Dokumentet som ni föreslå i ert remissvar har införts som referens i bakgrundsdokumentet.

Finnish Packaging Association

The Rinki label is just useless here. The focus has to be on the recycling labels or the verbal description of material recycling that the packaging "must have".

The Nordic Ecoballling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. Nordic Ecolabelling totally agree that the focus shall be on the recycling labels. Therefore, it is clearly indicated in the requirement that common labels such as The Rinki label will not be approved as a sorting symbol since this is only a label showing that remuneration has been paid for the packaging.

5.3.3 Krav på ingående material

Massa, papper och kartong

O9 Massa

Inga remisskommentarer har lämnats.

O10 Papper och kartong

Stora Enso

Criteria document, O10, comment: Current criteria state different (more strict) requirements for paper and board intermediates not included in the scope of basic modules (liquid packaging board). Our suggestion: Requirements for all products containing same raw material base shall be equal.

Nordic Ecolabelling's comment

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. In the Nordic Swan Ecolabelled paper products, common requirements for manufacturing of pulp and paper are given in the Basic Module whereas the specific requirements for paper such as tissue paper are given in the supplementary modules. Nordic Ecolabelling always has product specific requirements if it is appropriate, and therefore the requirements will not be equal for different kind of products. If there are possibilities to differentiate between different kind of products, there will also be separate requirement levels. In that way Nordic Ecolabelling will make sure to label the products and production sites with the best environmental performance.

O11 Träråvara

Miljøstyrelsen (DK)

Det er ikke klart, hvilke krav til bæredygtig skovdrift, der stilles til papir og pap. Miljøstyrelsen støtter krav, der sikrer bæredygtig skovdrift, fx ved at minimum 70 pct. af det virgine materiale stammer fra skovbrug, der er certificeret efter ordningerne FSC eller PEFC og at hele af indholdet skal være dækket af en sporbarhedscertificering (kontrolleret skovdrift) under FSC eller PEFC.

Miljøstyrelsen har i anden sammenhæng (Nordisk Miljømærknings høring af rammekrav til skovcertificering og træ) afgivet detaljerede høringssvar til Nordisk Miljømærknings krav til træ- og papirprodukter (4. juni 2015).

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Det har införts ett eget krav på fiberråvara i kriterierna som gäller för massa och papper som använts i förpackningar för flytande livsmedel. Det ska preciseras tydligare i kravtext och inledningstext i avsnitt för massa, papper och kartong att det finns ett eget krav och därmed Basmodulens krav på träråvara inte gäller. Certificeringsprocent för fiberråvara i kriterierna för förpackningar är som minimum 70% (krav O11 i remissförslaget) och baserar sig på att Nordisk Miljömärkning har antagit nya generella skogskrav i år 2015.

FSC Danmark

Jeg har læst kriterierne vedr. pulp, paper/paperboard og certificering igennem og har en kommentar til denne formulering:

Certification pulp/paper/paperboard: The producer of the packaging shall document, for instance based on invoice or delivery note, that the requirement of minimum 70% certified pulp/paper/paperboard are purchased on a yearly basis.

Er der en specifik årsag til, at I skriver "for instance"? Var det ikke bedre kun at referere til den almindelige dokumentationsmåde inden for certificeringsordningerne, som er fakturaer / følgesedler med producenten/leverandørens CoC-kode og et certificeringsclaim?

Vores standarder er godt nok åbne for over alternativ dokumentation, hvis det er godkendt af den certificerede virksomheds certificeringsorgan pga. pladsmangel på fakturaer og følgesedler. Jeg er blot bange for, at "for instance" kan være en åbning for upræcis / forkert dokumentation.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren och är helt enig att det är tydligare att hänvisa till den allmänna dokumentationen. Därför har texten preciserats och "for instance" har tagits bort enligt er kommentar.

Tetra Pak

FSC is an independent 3rd party certification scheme whereas PEFC is an industry certification. In this way you are equating the two standards. We do not think an ecolabelling system like the Nordic Swan should do this.

Nordic Ecolabelling's comment

The Nordic Ecolabelling accepts both PEFC and FSC as documentation of sustainable forestry. We are aware of that these forestry standards are not equal stringent, but we consider both systems to be on adequate level to push forward sustainable forestry.

SUZTAIN A/S

Lever op til krav om certificering af og sporbarhed på træåvarer

I udgangspunktet et udmærket forslag, som dog bør modereres geografisk set. Certificering i form af fx FSC er meget fint i relation til fx Asien, Sydamerika og Afrika, men ret uinteressant for Tyskland, Norden, UK m.fl. En nordisk miljømærkning bør som minimum undgå at påføre nordiske råstof producenter

unødvendige omkostninger, hvilket en certificering reelt vil være. Det anbefales eventuelt at kontakte relevante interesseorganisationer.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Miljövinster i kriterierna ligger i möjligheterna att främja hållbar produktion av de förnybara råvarorna. Nordisk Miljömärkning har valt att stöda på certifieringssystem som ger spårbarhet av råvaran och dess ursprung. Certifieringssystemen bidrar till att skydda t.ex. skogen mot illegal avverkning och beaktar en mängd olika miljöintressen och sociala aspekter. Nordisk Miljömärkning har länge ställt krav på hållbart skogsbruk i produkter där fiberråvaror ingår (FSC- och PEFC-certifiering). Nordisk Miljömärkning erkänner att skogsbruket även kan drivas hållbart utan certifiering, men det blir mycket svårt och tidskrävande att dokumentera och verifiera. Det faktum att skogsbruket sker i Norden eller i andra länder i Europa är inte en garanti för att skogsbruket drivs hållbart, och Svanenmärkning stöder därför tredjepartscertifiering. Certifieringen betyder kostnader till råvaraproducenter och tillverkaren men är ett transparent sätt att visa tillverkarens förpliktelse till hållbar produktion av råvaror. Certifieringen använts generellt i de nordiska länderna och andelen certifierade skogar är höga vilket gör att kravet inte torde vara en alltför stor utmaning för nordiska tillverkare.

O12 Optiska vitmedel och antibakteriella medel

Inga remisskommentarer har lämnats.

O13 Beläggningar och impregneringar

Teknologisk Institut

Generelt virker hele dette afsnit fornuftigt. Forslaget mangler dog, at tage stilling til, at nye coatinger er på vej. Fx bruges mere og mere plasma coating på markedet. Allerede nu kan man finde SiO_x, DLC, elox osv. Betyder dette at alt eller intet er tilladt på dette område?

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Eftersom denna är första generation av Nordisk Miljömärkningens kriterier för vätskeförpackningar ligger focus i kriterierna är att främja biobaserat och återvunnet material i förpackningar för att göra miljönytta. Härtill, ställer Nordisk Miljömärkning även krav på kemiska produkter och ingående ämnen vid sammanställning av förpackningen där även krav på beläggningar och impregneringar ingår. Kravet som det är formulerade idag innehåller förbud mot krom- och fluorföreningar och även restriktioner till silikonbehandling. I kravet tas det inte ytterligare ställning till nya beläggningar som är på väg. Vänligen notera att generella krav på kemikalier (O15-O17) som gäller klassificering av den kemiska produkten, förbud mot CRM-ämnen och övriga exkluderande ämnen även gäller beläggningar som använts. Om beläggningar som ni tog up i ert remissvar kan användas eller inte beror på om de uppfyller Svanens krav. Nordisk Miljömärkning följer utveckling av beläggningsmaterial på marknaderna och kraven ska ses över till nästa generation av kriterierna.

Polymerer

O14 Jordbruksråvaror inklusive palmolja, soja och sockerrör

Miljøstyrelsen (DK)

Miljøstyrelsen er enig i tilgangen til råvarekrav til polymerer af fornybare råvarer, herunder accepten af RSPO og RTRS certificeringssystemer. Det er dog uklart, hvorfor det kun gælder op til 10 % af den fornybare plast.

I forbindelse med soya findes der også andre certificeringsordninger (fx Proterra), der generelt nyder anerkendelse (<http://proterrafoundation.org> og <http://soyscorecard.panda.org/recommendations-companies>).

Masse balance princippet vurderes at være et rimeligt niveau.

Miljøstyrelsen har ikke detaljeret kendskab til Bonsucro systemet, men bemærker, at der er tale om et *Roundtable* på linje med RSPO og RTRS.

O14 er ligeledes uklar i forhold til om og hvor meget og hvilken type plast der må anvendes. Hvorfor må der anvendes fossil-baseret PE som barrierer i nogen produkter, når det er muligt at anvende PE baserede på fornybar ressourcer?

Nordisk Miljømerkings kommentar

Nordisk Miljømerking takker for støtten til krav om sertifisert råvare for soya og palmeolje. Nordisk Miljømerking har ikke vurdert ProTerra, men vil gjøre det dersom det blir aktuelt i en søknadsprosess. Nordisk Miljømerking kjenner på nåværende tidspunkt ikke til at det anvendes soya eller palmeolje som råvare til å produsere bioplast som brukes i rene plastprodukter, og stiller et forbud. Dette er i tråd med Nordisk Miljømerkings generelle holdning til disse råvarene, som sier at kravene skal være så strenge som mulig basert på den enkelte situasjon (anvendelse, hvilke alternativer finnes etc.) i det aktuelle kriteriedokument. Forbudet vil ikke ha noen store konsekvenser per nå. For plast som brukes til belegning vil vi godkjenne at plasten er biobasert ut i fra massebalanse. Her kan det være mer aktuelt å bruke disse råvarene, og Nordisk Miljømerking anser at et forbud her kan gjøre det for vanskelig. Derfor tillates palmeolje og soyaolje og det stilles krav om sertifisering. Nordisk Miljømerking vil beholde kravet om minimum massebalanse for soya og palmeolje.

Ni frågade även varför fossil baserat PE är tillåtit när det är möjligt att använda biobaserat PE. I förpackningar som består av biobaserade råvaror (kartong, plast) tillåts viss viktprocent icke-förnybara material. Dessa icke-förnybara material kan vara t.ex. extrusionbeläggning/laminering, lim och andra tillsättningar. Att en viss andel icke-förnybara material tillåts i förpackningen beror på att det inte finns förnybara alternativ på marknaderna för alla applikationer, t.ex. för produktens hållbarhet i förpackningen.

Tetra Pak

It is not consistent to allow palm oil and soy oil in mass balance but not in physically traceable plastic. Better to be clear and state these sources are not allowed at all. Otherwise you introduce a double standard.

Nordic Ecolabelling's comment

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. Nordic Ecolabelling wishes the requirements to have an extra focus on the two raw materials above. For Nordic

Ecolabelling the starting point is to set as strict requirements as possible for these raw materials, depending on their use in the specific product group. Nordic Ecolabelling is not currently aware that the raw materials palm oil and soy oil are relevant raw materials in any specific production of bio-based polymers, and therefore have a prohibition. However, it can not be ruled out that these raw materials become relevant in the future. The standards for certification of palm oil (RSPO) and soy oil (RTRS) have been assessed by the expert group for renewable raw materials at Nordic Ecolabelling, and the conclusion is that both the standards have their shortcomings.

For bio-based polymers used as coating, and where we allow the use of the mass balance method, as well as for bio-based plastic that constitute less than 10% by weight in the packaging, the raw materials palm oil and soy oil are allowed if they are certified according to RSPO or RTRS. Nordic Ecolabelling evaluates that these are the best tools on the market for a more sustainable production. Both RSPO and RTRS have a positive development, and Nordic Ecolabelling will follow the development of the systems and evaluate if it is possible in the future to accept these two systems on a general basis.

Stora Enso

Criteria document, O14, comment: If the product contains more than 10% by weight sugar cane based biopolymers, sugar cane must be Bonsucro certified. Currently this is impossible requirement to comply due to the fact that only a small part of sugar cane producers are certified. Sugar cane comes from many small producers and therefore it is impossible to get comprehensive documentation of all purchases. Our suggestion is to delete the whole requirement.

Nordic Ecolabelling's comment

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. The requirement was supported by the producer of biobased plastic made from sugarcane during the consultation period of the Nordic Ecolabeling Criteria for disposables and therefore, the requirement is considered to be achievable. Nordic Ecolabelling considers it important that the renewable raw materials used in the production are sustainable.

Emballasjeforening, Grønt Punkt Norge

014 : "Book- and Claim System accepteras inte".

Emballasjematerialer produseres i fysiske prosesser og produktet er fysisk. Godkjenning av massebalanse er derfor både mulig og nødvendig, men Book- and Claim, med medfølgende risiko for uklarheter i markedet, er ikke nødvendig.
Støttes.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för stödet.

O15 Genetiskt modifierade råvaror

Inga remisskommentarer har lämnats.

O16 Energi - biobaserade polymerer

Stora Enso

Criteria document, O16, comment: Currently biopolymer suppliers are not certified according to ISO 50001 standard. The limit for energy consumed in the production of bio-based polymers must be 110 MJ/kg polymer as it has been earlier in Disposables criteria.

Nordic Ecolabelling's comment

Nordic Ecolabelling thanks for the suggested change. Nordic Ecolabelling is aware that the prevalence of certification according to ISO 50001 is limited for now, but considers the certification as a convenient and reliable tool for measures in energy efficiency. The requirement offers also some flexibility, because either the certification or fulfilment of the limit for energy use has to be fulfilled. Currently, it is possible for some bio-based polymers to fulfil the limit of 50 MJ/kg polymer, and Nordic Ecolabelling will therefore not change the requirement.

O17 Tillsatser i plast (O17)

Borealis Polymers Oy

2) O19 / 020 / 021 / Additives in plastics

Safety data sheet in accordance with the current statutory requirement in the country of application, e.g. Annex II to REACH (Council Regulation (EC) no. 1907/2006) for all chemical products

It will probably not work in practise is to ask for an SDS for a plastic additive from the polymer manufacturer. No manufacturer will agree to reveal the names of their additive suppliers. Safety information on the most additives is anyway readily available via REACH registration dossiers on ECHA's webpage and this will be even more complete after the 2018 registration deadline. It could be alternatively requested that the polymer manufacturer would provide the CAS No of the additives and the link to the ECHA's website for respective registration. Composition disclosures as such are typically not an issue, but these are preferably done directly to the body making the assessment (in this case Nordic Ecolabel) and not along the supply chain.

The Nordic Ecoballling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. All information submitted to Nordic Ecolabelling is treated confidentially. After the consultation, the requirement text has been adjusted so that the information can be directly send to Nordic Ecolabelling, and this will also be treated confidentially. The alternative to provide the CAS No of the additives and the link to the ECHA's website have not been included in the requirement since it is considered not so convenient in the certification work.

O18 Restmonomer i plast

Inga remisskommentarer har lämnats.

5.3.4 Krav på kemiska produkter och ämnen vid konvertering

SUZTAIN A/S

Lever op til skrappe krav til de anvendte kemikalier, hvilket gavner mulighederne for genanvendelse og mindsker risikoen for forurening af fødevarer med uønskede stoffer.

Lyder umiddelbart som en god idé.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för stödet.

O19 Klassificering av kemiska produkter

Inga remisskommentarer har lämnats.

O20 CRM-ämnen

Inga remisskommentarer har lämnats.

O21 Övriga exkluderade ämnen O21

Stora Enso

Criteria document, O21, comment: Substances on the EU Candidate list are not allowed to be used according to this document. We are not able to get the information from the suppliers concerning these substances if the concentration is not above 0.1% (w/w).

The Nordic Ecoballings' comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. It is the chemical producer/supplier delivering chemicals for packaging production who is responsible for documenting that the requirements of chemicals are fulfilled. Please, also note that the requirements O15-O17 in the finalized version of the criteria do not apply to chemicals in production of pulp/paperboard, as these must fulfil the requirements in Nordic Swan Ecolabelling of paper products Chemicals Module, version 2 or later. The requirements O15-O17 concern chemicals that are used in the conversion process of the packaging, not in the production of board that is used as a raw material of the packaging.

Miljøstyrelsen (DK)

Styrelsen finder kriterierne, der begrænser indholdet af farlige kemikalier, for vigtige, som fx udelukkelsen af fluorerede stoffer, og ikke mindst hensynet til, at fremtidig genanvendelse ikke hindres.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Nordisk Miljömärkning kan generellt arbeta genom att Svanenmärkta produkter lever upp till höga krav på kemikalier, vilket gagnar såväl hälsoaspekter som möjligheter till återvinning.

Borealis Polymers Oy

1) O21 / Other substances excluded from use

Alkylphenol ethoxylates (APEO) and other alkylphenol derivatives (substances that release alkylphenols on degradation)

We would like to point out that “alkylphenol derivatives” is a very broad group of chemicals, which also includes well established phenolic antioxidants, which are permitted for use in food contact materials in all relevant legislation worldwide and also for medicinal packaging e.g. according to several monographs in European Pharmacopoeia (typical examples are “Irganox 1010” and “Irgafos 168” and comparable trademarks). These additives are tert-butylphenol derivatives and they are essential to protect polymers like polyethylene and polypropylene. As far as we are aware, the current concerns are mostly related to nonyl- and octylphenols and nonyl- and octylphenolethoxylates, so the scope should be limited in that respect.

The Nordic Ecoballling’s comments

The Nordic Ecoballling appreciates your comments. After the consultation, the requirement has been adjusted to exempt 2,4,6-tritertylphenol derivatives which are important plastic antioxidants. 2,4,6-tritertylphenol is on the Norwegian priority list. However, 2,4,6-triterbutylphenol derivatives are much larger molecules where several butylphenols are chemically bound. Therefore, these derivatives are expected to have less harmful properties. This compromise enables the use of antioxidants that are important to plastic but exclude the poorer antioxidants such as BHT or 2,4,6-tritertylphenol.

O22 Färger till tryck och infärgning

Inga remisskommentarer har lämnats.

O23 Lim

Inga remisskommentarer har lämnats.

5.3.5 Kvalitets- och myndighetskrav

O24 Ansvarig och organisation

Inga remisskommentarer har lämnats.

O25 Dokumentation

Inga remisskommentarer har lämnats.

O26 Förpackningens kvalitet

Inga remisskommentarer har lämnats.

O27 Planerade ändringar

Inga remisskommentarer har lämnats.

O28 Oförutsedda avvikelser

Inga remisskommentarer har lämnats.

O29 Spårbarhet

Inga remisskommentarer har lämnats.

O30 Retursystem

Inga remisskommentarer har lämnats.

O31 Lagar och förordningar

Inga remisskommentarer har lämnats.

O32 Underleverantörer

Inga remisskommentarer har lämnats.

5.3.6 Bilagorna

Bilaga 1 Miljömärke för användning på Svanenmärkta förpackningar för flytande livsmedel

Miljøstyrelsen (DK)

Særligt fokus er påkrævet om ikke at give forbrugerne indtryk af, at produktet i sig selv er bionedbrydeligt og derfor bare kan henkastes i naturen. Det indtryk kan man få ud den foreslåede tekst i forbindelse med logoet (Bilag 1), idet ”fornybar” kan misforstås som noget der er bionedbrydeligt.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Eftersom focus i kriterierna har förändrats efter remissen och kriterierna omfattar även andra material än biobaserade material kommer förklarings-text som gäller ”fornybar” material i Svanen logo formuleras på nytt. Vänligen notera att krav på slutlig utformning av speciellt anpassat Svanenmärke enligt riktlinjer som Nordisk Miljömärkning har godkänt formuleras vidare efter framtagande av kriterier.

Dansk Industri

Et andet væsentligt kritikpunkt ved forslaget er selve mærket. Til trods for det nye design samt de opstillede kriterier for anvendelse, er der stor risiko for vildledning og forvirring af forbrugerne. Vi er ikke overbevist om, at forbrugerne kan skelne mellem, om det er emballagen eller produktet, der er svanemærket. Det er ikke muligt at svanemærke fødevarer og drikkevarer, men ved forbrugerne det, når der står, at svanemærket skal være til ”gavn for miljøet og din sundhed”? Derfor er der også risiko for, at forbrugerne fejlagtigt vil tilskrive fødevaren i svanemærket emballage en række kvaliteter, herunder kobler det sammen med drikkevarens ernæringsstatus.

Desuden er der allerede en række mærkningsordninger på fødevarer- og drikkevareemballager, som forbrugerne skal forholde sig til - økologimærke, nøglehulsmærke, fair trade, pantmærke mv. Vi ønsker ikke endnu et mærke på emballage. Tværtimod mener vi, at færre og mere troværdige mærker er vejen frem.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan.

Plastindustrien (Dk)

Plastindustrien kan således ikke bakke op om, at der introduceres et Svanemærke til emballager til flydende fødevarer og vi mener ikke, at kriterierne vil medvirke til, at give et revisende billede af emballagernes miljøpåvirkning. Dette indbefatter også den forvirring det vil skabe i fht. om det er indholdet eller emballagen der er Svanemærket.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för era kommentarer. Se gemensamt svar nedan.

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv er desuden i tvivl om, hvorvidt det vil være tydeligt nok for forbrugeren, at Svanemærkningen på emballage til flydende fødevarer kun vedrører emballagen og ikke indholdet, dvs. selve fødevareren. Vi frygter, at mærket vil forvirre forbrugerne, når det bruges på fødevarer, således at forbrugerne gives det indtryk, at selve fødevareren har nogle særlige karakteristika, jf. Svanens hjemmeside hvor der bl.a. står, at mærket er "til gavn for miljøet og din sundhed". For at undgå vildledning af forbrugeren ville det som minimum være nødvendigt at opstille ernærings- profiler, dvs. kriterier for indhold af fx salt, fedt og sukker, for de fødevarer, der kan opnå en Svanemærkning af emballagen. At opstille fælles europæiske ernæringsprofiler for fødevarer har indtil nu vist sig at være en svær opgave. Ifølge Kommissionens forordning om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer (1924/2006), skal der etableres ernæringsprofiler, som fødevarer skal overholde, for at kunne anvende en ernærings- eller sundhedsanprisning. Arbejdet har været i gang siden januar 2009, og man er stadigvæk ikke nået til enighed.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Nordisk Miljömärkning är helt enig att det måste tydligt framgå av förpackningen för det flytande livsmedlet, att det enbart är själva förpackningen, inte innehållet som är Svanenmärkt. Nordisk Miljömärkning har därför utvecklat ett speciellt märke med obligatorisk beskrivande text som ska användas på förpackningar för flytande livsmedel. Svanenmärket finns endast på non-food produkter och tjänster, livsmedel kan alltså inte Svanenmärkas vilket även hjälper att minska missförstånd. Nordisk Miljömärkningen har även genomfört flera konsumentundersökningar som även har bekräftat att ett sådant märke som tydligt visar att det är förpackningen som är Svanenmärkt och inte innehållet kommer att förhindra missförstånd. Undersökningarna visar också att allt fler av dagens konsumenter är medvetna om förpackningars miljöpåverkan, och likaså att de anser Svanenmärket på en förpackning som en relevant guide. Sju av 10 konsumenter ansåg det som positivt att kunna köpa livsmedel i Svanenmärkta förpackningar.

FEVE

LABELS AND CONSUMER INFORMATION

The use of environmental labelling on final products is hotly debated, especially in the context of food and drink products where other important elements such as health, quality and taste come into play. Nevertheless, in order not to mislead the consumer, the labelling should give detailed information on the scope of the label (comparison and differentiation between bio-based packaging options) and not comparison between bio-based packaging and other forms of packaging.

The risk of this initiative is that the consumer will get the impression that only the packaging that is awarded an Ecolabel has a high environmental performance, whereas the others (not only in the biobased category) do not.

Such a measure could be discriminatory, especially in the context of the Packaging and Packaging Waste Directive that lays out Essential Requirements that all packaging to needs to comply with to be freely traded in the EU.

Furthermore, the Nordic Swan Ecolabel is intended to cover environmental and quality requirements. This means that the Eco label can also be seen as a mark of quality (ref. Page 5 of the consultation draft) which is a further discrimination over other materials.

We recommend therefore that the label provides sufficient information to the consumer, so as not to mislead his choices.

The Nordic Ecoballling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. The scope of the criteria has been adjusted after the consultation period and the criteria now also cover other materials such as glass and aluminium including even recycled materials in the packaging. Therefore, Nordic Ecolabelling considers that the communication problems and discrimination over other materials e.g. in case of quality requirements are mainly solved in the criteria.

Valio (Fi)

In principle, Valio consider that the duality of the Swan label for the product and the Swan label for the packaging might be very challenging. We are in favor of communicating the benefits of renewable fiber-based liquid packaging primarily by other means than a separate "Packing Swan Label".

The Nordic Ecoballling's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. It is highly important for Nordic Ecolabelling that it is clear to consumers that here it is the actual packaging that is Nordic Swan Ecolabelled, and not the product inside the packaging. To make this clear to the consumers, a special label for Nordic Ecolabelled packaging for liquid foods have been developed. The consumer surveys that Nordic Ecolabelling has done in this project showed that the label that clearly indicates that it is the packaging which is ecolabelled and not the content will prevent misunderstandings.

Ruokatieto yhdistys ry (Fi)

Ruokatieto supports the development of responsible ways of working in the food system and the whole product lifecycle. At the same time, we think that the proposed labelling method will confuse consumers and possibly mislead them.

We oppose the proposal presented. The arguments for our statement can be found in the appended document.

Here in Finland there are two Swan-based labels, Nordic Swan Ecolabel and Hyvää Suomesta- logo (Swan flag), which indicates that the foodstuff is Finnish origin. Both logos have a swan and are visually similar. For this reason, separating these two brands from each other and what they stand for is difficult for the consumer. Also, the names of the two brands, Joutsenmerkki ja Joutsenlippu (Finnish names) are often mixed together and that might cause some confusion in different contexts. Both logos are designed by the same graphic artist, but at that time people didn't see any obstacles that two similar logos could cause any problems.

Nowadays, there have been observed some kind of "overlapping" in the use of these two logos. In addition, some consumers are likely to assume that Nordic Ecolabel/Swan Label will also take a stand on its origin, which, however, does not fall under the criteria of this brand.

Consumer uses approximately only 3-5 seconds to make a choice which food-based product they will buy. Since the time spent on the detecting and analyzing of the label on the package is so short, there is a clear risk that the consumer will understand that the Swan label encompass both the package as well as the food contained in the package.

In other products for retail trade, such as detergents, the Swan label applies to the whole packaged product; content and the packaging. It would likely confuse and mislead the consumer that the Swan label would only concern the packaging and not the content at all. The Swan label criteria for packaging for liquid foods are therefore not coherent with other grocery- related criteria.

The strong increase in the labeling of food packaging has now led to a "jungle of labels". It is challenging for consumers to observe multitude of logos and to understand the meaning of each individual brands. The food industry does not see the need to create new brands because they are confusing and can reduce consumers' interest to look for labels, which in turn may even undermine the information value of the package.

There are other possibilities to give the environmentally friendly packaging information for consumers. It is also possible to use the EU flower for this purpose, then there is no likelihood of confusion between the environmental brand and Finnish origin brand.

The Nordic Ecoballing's comments

The Nordic Ecolabelling appreciates your comments. You are quite correct that the two "Swan labels" in Finland may be confusing to consumers because the swans are visually so similar. Nordic Swan Ecolabel has been the official Nordic Ecolabelling in the Nordic countries for the last 29 years and it is not possible to adjust the label. Therefore, it is our mutual interest to take effort to clarify the message we are giving consumers with our similar labels in Finland. It is highly relevant to Nordic

Ecolabelling that it is quite clear to consumers that here it is the actual packaging that is Nordic Swan Ecolabelled, and not the product inside the packaging. To make this clear to the consumers, a special label for Nordic Ecolabelled packaging for liquid foods must be used.

Yoy also mentioned Eu Ecolabel as a possible way to communicate the environmentally friendly packaging for consumers. EU Ecolabel has no criteria for packaging, so EU flower can not be used to give the information for consumers. See also Nordic Ecolabelling comments to FEVE and Valio above.

6 Kommenterar till bakgrunden, i detalj

Fødevarestyrelsen (DK)

Glas og gaffel symbolet (s. 9 i baggrundsdokumentet)

Kravene til mærkning af fødevarekontaktmaterialer, herunder glas og gaffelsymbolet, finder kun anvendelse for fødevarekontaktmaterialer der ved markedsføringen endnu ikke er i kontakt med fødevarer (forordning 1935/2004, artikel 15). Glas og gaffel mærket eller angivelsen til kontakt med fødevarer er dog ikke obligatorisk for genstande som på grund af deres karakteristika klart er bestemt til kontakt med fødevarer, eksempelvis en kop. I andre handelsled end detaileddet er det heller ikke et krav, at mærkningen fremgår af produktet, det kan også fremgå af ledsagedokumenterne.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Texten som gäller glas och gaffelsymbol har presicerats i bakgrundsdokumentet.

Fødevarestyrelsen (DK)

Reglerne for fødevarekontaktmaterialer (O3, s. 34 i baggrundsdokumentet) Det er her nævnt, at alle fødevarekontaktmaterialer skal leve op til direktiv 2002/72/EC, men dette er ikke korrekt, da denne kun angår plast og for øvrigt er erstattet af forordning 10/2011. Alle fødevarekontaktmaterialer skal derimod leve op til kravene i forordning 1935/2004 og forordning 2023/2006. I Danmark (og Norge) er der krav til, at alle fødevarekontaktmaterialer ledsages af en overensstemmelseserklæring i alle handelsled med undtagelse af detaileddet.

Denne er et resumé af virksomhedens kontrolarbejde og skal erklære, at materialet lever op til reglerne og angive, hvis der er begrænsninger for materialets anvendelse, eksempelvis temperaturer og typer af fødevarer, som det kan anvendes til. Kravet til en overensstemmelseserklæring gælder for hele forsyningskæden for materialet, inklusive råmaterialer og halvfabrikata brugt i produktionen af de færdige fødevarekontaktmaterialer. I EU er der udelukkende krav om en overensstemmelseserklæring for de materialer, der er underlagt en europæisk særforanstaltning. Dette er plast, genvundet plast, keramik, folier af cellulosegenerater, epoxyderivater, aktiv og intelligent materiale. Læs evt. mere om reglerne for fødevarekontaktmaterialer på Fødevarestyrelsens hjemmeside ([link](#)).

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. Det var tyvärr skrivfel i bakgrundstext och det har nu korrigerats. I själva kravtext i krav O3 som är bindande i kriterierna var hänvisning till förordning 2023/2006 korrekt.

Fødevarestyrelsen (DK)

De 10% i emballagerne.

Det er uklart i kriterierne, hvorvidt det er acceptabelt med indhold af fossilt baseret og bionedbrydeligt plast i de sidste 10% af materialerne. Dette er nævnt i baggrundsdokumentet, men fremgår ikke entydigt af kriterierne.

Nordisk Miljömärknings kommentar

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentaren. För att hålla kriteriedokumentet tydligt och lätt att läsa har Nordisk Miljömärkning valt en linje att kriteriedokumentet omfattar enbart kraven varemot bakgrundsdokumentet innehåller motivering av kraven. Bakgrunden till kraven kan vara ganska omfattande och mångsidig och därför är det relevant att dessa finns på ett annat dokument.

7 Diskussion och slutsatser

Kriterieförslaget som skickades till remiss hade krav på hög andel biobaserat material (90 %) vilket i praktiken uteslöt allt annat material än kartong och plast. Förslaget fick kritik för att diskriminera andra material, pantsystem och återvunnet material i förpackningen. Med tanke på cirkulär ekonomi bör Nordisk Miljömärkning t.ex. främja återvunnet material i förpackningar, inte enbart att förpackningarna i sig är återvinningsbara. Flera remissinstanser lyfte även fram att konsument blir vilseleden pga att det är svårt att kommunicera vad är Svanenmärkt, är det den förpackade produkten eller förpackningen.

Eftersom flera remissinstanser var kritiska mot remissförslaget har Nordisk Miljömärkning efter remissperiodens slut haft ytterligare dialog med experter på företag och organisationer i syfte att kunna inkludera andra material än biobaserat i kriterierna. Denna process med slutsatser presenteras närmare i kapitel 3. Nordisk Miljömärkning vill rikta ett stort tack till samtliga som har bidragit med synpunkter och kommentarer.

Eftersom de största slutsatserna presenteras i kapitel 3 finns i detta kapitel 7 andra förändringar i kriterierna som främst gäller

- I krav på **material i kontakt med livsmedel (O3)** har det införts att återvunnen plast ska uppfylla EU:s Förordning 282/2008 om återvunna plastmaterial och plastprodukter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Glas ska uppfylla EU direktiv 84/500 med tillhörande ändringar (EU direktiv 2005/31) om keramiska produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Det finns inga harmoniserade eller specifika lagkrav för glas avsedda i kontakt med livsmedel i Europa men det kan ställas krav på att gränsvärden som gäller migration av bly och kadmium i keramik direktiv (EC) no. 84/500 med senare ändringar 2005/31 även ska uppfyllas i Svanenmärkta förpackningar. Angående aluminium ställs det krav på att aluminium i förpackningar ska följa Resolution CM / Res (2013)9 Metals and alloys used in food contact materials and articles published by the Directorate for the Quality of Medicines

& Health Care of the Council of Europe (EDQM).⁶ Beslutet är inte lagligt bindande för medlemsstaterna men fungerar som referens för genomförandet av artikel 3 punkt 1 i förordning (EG) nr 1935/2004.

- I krav på **migrationstest (O4)** har det preciserats att primärförpackningen kommer att testas för eventuellt migrerande ämnen av non-intentionally added substances (NIAS). Kravet gäller primärförpackningar tillverkat av i) papper och kartong, (ii) jungfrulig och återvunnen plast och (iii) aluminium inkludering beläggning. Migration ur en färdigställd primär förpackning får inte överstiga 0,01 mg ämne per kg livsmedel. För ämnen som finns på i EU 10/2011 ska gällande regler följas och ämnen ska uppfylla deras respektive specifika migrationsgränser, medan för en substans som inte är i positivlistor med en specifik restriktion, gäller en specifik migrationsgräns på 0,01 mg ämne per kg livsmedel ovan. Gränsvärden som anges i kravet gäller inte för ämnen som är klassificerade som cancerframkallande (Carc.), mutagena (Muta.), reproduktionstoxiska (Repr.) enligt CLP förordningen 1272/2008 eftersom det inte finns något tröskelvärde för dessa utan dessa ämnen borde vara helt uteslutna i livsmedelförpackningar. Därför preciseras det i kravet att ämnen som inte får migrera som NIAS är desamma som förbjuds i själva tillverkningen, det vill säga krav på CRM-ämnen i O16 och krav på övriga exkluderande ämnen i O17 i kriterierna. Om dessa ämnen inte får användas i produktion av förpackningar är det även helt relevant att dessa inte får migrera som NIAS i förpackningen.
- krav på **övriga exkluderade ämnen (O17)**:
 - o det finns förbud mot alkylfenoletoxylater (APEO) och andra alkylfenolderivat (ämnen som avger alkylfenoler vid nedbrytning). Efter remissen har kravet formulerats till att undanta 2,4,6-tritertbutylfenolderivat som är viktiga antioxidanter i plast. 2,4,6-tritertbutylfenol är på den norska prioriteringslistan⁷. 2,4,6-tritertbutylfenolderivat är dock mycket större molekyler där flera butylfenoler är kemiskt bundna. Därför väntas dessa derivater ha mindre skadliga egenskaper. Denna kompromiss möjliggör användning av antioxidanter som är viktiga för plast, men utesluter de sämre antioxidanter så som BHT eller 2,4,6-tritertbutylfenol. Antimikrobiella ämnen/produkter är inte önskvärda i miljömärkta produkter och särskilt i produkter som kommer i direkt kontakt med livsmedel. Därför ställs det krav på att ämnen som tillsatts för att skapa en antimikrobiell eller desinficerande effekt i förpackningen (t.ex. nanosilver) inte får användas. Efter remissen har det preciseras att med antimikrobiella ämnen menas inte konserveringsmedel för kemiska produkter som t.ex. tryckfärger under lagring (in-can). Samma förtydligande har även införts i krav O20 som gäller antimikrobiella ämnen som tillsätts med avsikten att ge antimikrobiell effekt i pappret. Kravet gäller inte biocider som används för bekämpning av slembildande organismer i massa- och pappersproduktion, t.ex. i cirkulationsvattensystemen.
 - o Isotiazolinoner (så som MIT) är effektiva konserveringsmedel som fungerar vid små halter. De är dock sensibiliserande och det pågår diskussioner i EU om eventuella begränsningar av särskilt MIT (CAS 2682-20-4). Allergier mot konserveringsmedel, särskilt MI har ökat de senaste åren⁸ och Nordisk Miljömärkning vill inte bidra till onödig exponering. Efter remiss har även Blandning av CMIT/MIT lagt till på listan. Den är mycket allergiframkallande och har länge begränsats i t.ex. kosmetika.⁹

⁶ <https://www.edqm.eu/en/food-contact-materials>

⁷ <http://www.miljostatus.no/tema/kjemikalier/prioritetslisten/nonyl-og-oktylfenoler/>

⁸ http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_145.pdf

⁹ kosmetikaförordning 1223/2009/EG <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:02009R1223-20160812&from=EN>)

- I krav på **Förpackningens design (O5)** ställs det krav på vikt-volymförhållande av engångsglasflaskor. Vikten av engångsglasflaskan (kg) begränsas i förhållande till deklarerat nettoinnehåll i flaskan (liter). Undantaget från beräkningen är returglas som fylls på nytt. Beräkningen baserar sig på information som Nordisk Miljömärkning har fått från stakeholders och som är möjligt att tillverka utan att försämra glasförpackningens egenskaper. Lättglas minskar förbrukning av råmaterial och CO₂ utsläpp i produktionen samt energiförbrukning under transport och därmed miljöpåverkan.
- Krav på **Förpackningens återvinningsdesign (O6)** har utvidgats att omfatta även andra material än plast med återvinning i tanke. För glasflaskor och aluminiumburkar ställs det krav på att blandning av olika material i själva flaskan/burken inte är tillåtet. Keramik eller porslin får inte ingå i glasflaskan eller förslutningar eftersom det ger ökad processförlust av glas i återvinningsprocessen. Ytterbeläggning i aluminiumburkar får inte vara av plast eller papper utan ska baseras på lack och färg.
- Krav på **Retursystem (O30 i remissversion)** har tagits bort. Borttagning baserar sig på Nordisk Miljömärknings beslut under hösten 2017 att retursystemkravet ska strykas från alla Svanens kriterier eftersom anslutning till befintliga avtal om återvinning/omhändertagande är lagskrav i de nordiska länderna.

Flera krav blev justerat efter remisskommentarer. Se tabell 6 för sammanfattning av alla justeringar i kriterierna.

Tabell 6. Krav som ändrats efter remiss

Kravnummer på remisset	Kravformulering på remissen	Kravnummer efter remisset	Kravformulering efter remissen / hur kravet ändrades
O1	Information om livsmedlet och dess förpackning	O1	Kravet har förtydligats att livsmedeltillverkaren inte behöver redogöra detaljinfo om förpackade livsmedel.
O2	Materialsammansättning – minst 90 % biobaserade material	O2	Kravet omfattar även förpackningar tillverkade av andra material (plast, glas, aluminium) än biobaserade om de består av en viss andel av återvunnet material. Andel återvunnet material är minst 80 viktprocent för glas och för aluminium. För plastförpackningar gäller att minst 80 viktprocent av primärförpackningen ska vara tillverkade av biobaserad eller återvunnen plast eller en kombination av dessa. Den återvunna plasten ska överensstämma med EU:s förordning om återvunnen plast i kontakt med livsmedel, EU 282/2008. Återvinningsprocessen måste vara säkerställd enligt EFSA. För återvunnet glas ska det dokumenteras att glaset härrör från insamling av återvinningsbart förpackningsglas. Tillverkaren av förpackningen ska även bifoga kvalitetskrav de ställer för återvunnet glas i sin produktion. För återvunnet aluminium ska materialflöden och ursprung dokumenteras.

Nordisk Miljömärkning
Förpackningar för flytande livsmedel
2018-06-15

O3	Material i kontakt med livsmedel	O3	Förordning 282/2008 om återvunna plastmaterial har införts i kravet. Glas ska även uppfylla EU direktiv 84/500 med tillhörande ändringar (EU direktiv 2005/31) om keramiska produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Aluminium i förpackningen ska uppfylla CM/Res(2013)9 Metals and alloys used in food contact materials and articles publicerat av the Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare of the Council of Europe (EDQM).
O4	Migrationstest	O4	Det har preciserats att kravet gäller non-intentionally added substances (NIAS). Primärförpackningen kommer att testas med avseende på toxicitet av total migrerande ämnen. Kravet gäller primärförpackningar tillverkat av i) papper och kartong, (ii) jungfrulig och återvunnen plast och (iii) aluminium inkludering beläggning.
O5	Förpackningens design	O5	Texten har förtydligats så att förpackningstillverkare även kan ha rutiner tillsammans med sin kund och utveckla genomtänkta förpackningar ur miljösynpunkt. Det ställs krav på vikt-volymförhållande av engångsglasflaskor. Undantaget från beräkningen är returglas som fylls på nytt.
O6	Återvinning av primärförpackning	O6	Dokumentationskrav har förtydligats vad som behöver bifogas.
O7	Plastförpackningar - återvinningsdesign	O7	Kravet gäller även andra material (glas, aluminium), inte enbart plast. För glasflaskor och aluminiumburkar ställs det krav på att blandning av olika material i själva flaskan/burken inte är tillåtet. Keramik eller porslin får inte ingå i glasflaskan eller förslutningar. Ytterbeläggning i aluminiumburkar får inte vara av plast eller papper utan ska baseras på lack och färg.
O8	Information till konsument	O8	Texten har förtydligats lite att innehålla även pantmärke.
O12	Optiska vitmedel och antimikrobiella medel	O20	Det har preciserats i att förbud mot antibakteriella medel gäller kemikalier som tillsätts med avsikten att ge antimikrobiell effekt i pappret/kartong. Kravet har flyttats under avsnitt 7.5. Krav på kemiska produkter och ingående ämnen.
O13	Beläggning och impregnering	O21	Kravtext har förtydligats att vätsketäta och fettäta egenskaper i förpackningen inte får basera sig på krom- eller fluorföreningar som används till bestrykning/olika typer av beläggningar/impregnering/inblandning i massa/papper/kartong eller i förpackningar. I tillägg, har kravet flyttats under avsnitt 7.5. Krav på kemiska produkter och ingående ämnen. Kravet på silikonbehandling gäller även D6 (CAS 540-97-6).

Nordisk Miljömärkning
Förpackningar för flytande livsmedel
2018-06-15

O17	Additiv i plast	O22	Kravet har flyttats under avsnitt 7.5. Det har förtydligats i dokumentationskravet att information kan direkt skickas till Nordisk Miljömärkning.
O18	Restmonomerer i plast	O23	Kravet har flyttats under avsnitt 7.5. Krav på kemiska produkter och ingående ämnen.
	Kemikalier- återvunnen plast	O24	Nytt krav att ftalater, bisfenol A, F och S eller styren får inte ingå i återvunnen plast.
O21	Övriga exkluderade ämnen	O22	-Ett undantag har införts för förbud mot APEO: undantagna är 2,4,6-tritertbutylfenolderivater, dock inte själva 2,4,6-tritertbutylfenol, bemärk att andra krav ska uppfyllas för här undantagna ämnen. -Det har preciserats att förbud mot antimikrobiella ämnen gäller kemikalier som tillsätts med avsikten att ge antimikrobiell effekt i förpackningen. - Förbud mot CMIT/MIT (CAS 26172-55-4, 2682-20-4) har införts, undantag för MIT i koncentration under 100 ppm i tryckfärger och etikett.
O30	Retursystem		Kravet har tagits bort eftersom det är lagskrav i alla de nordiska länderna.